10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՔԻՒՓԷԼԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Բապը Ալի Ճատտեսի 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنيجه يومى سورهانتاك غزته سى
صاحب امتياز د. جبوەللە
ادارەخانەسى
باب عالى جادەسى نومرو ٢٠

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ Խմբագրութեան ուղղուած ո և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամէն ամսոյ 10ին, 20ին և 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամսոյը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամսոյը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամսոյը կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
Մէկէն աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

Առեւտրական Սենեկի Լրագիրը կը հրատարակէ հետեւեալ շահեկան յօդուածը որ անգամ մըն ալ կը պարզէ ընկերակցութեանց ամենամեծ օգուտը, որուն վրայ յաճախ առիթ ունեցած ենք խօսելու։ Մեր երկրագործներուն և մանաւանդ անոնց բարեկամութեան ցանկացող և անոնց հետ չփման մէջ գտնուող անձերուն լուրջ ուշադրութեանը կը յանձնենք զայն։

Կ'երեւայ թէ այս տարի հունձքերը աննպաստ պիտի ըլլան Եւրոպայի մէկ քանի երկիրներուն, և մասնաւորապէս Գերմանիոյ և Աւստրիօ-Հունգարիոյ մէջ։

Ստոյգ է թէ Ռուսիոյ և Ռումանիոյ հունձքերն են որ ուղղակի ազդեցութիւն կ'ընեն մայրաքաղաքներ արմտեաց գիներուն վրայ, բայց նոյնքան ստոյգ է նաև թէ Եւրոպայի յիշեալ երկիրները՝ հունձքերու անբաւականութեան հետեւանօք՝ պիտի հարկադրուին մեծ քանակութեամբ ցորեն ներմուծել։ Եւ առիթս ըստ մեզ այնպիսի կացութիւն մըն է, որ պարագաներու բերմամբ կրնայ նպաստաւոր ըլլալ փոքր Ասիոյ մեր երկրագործներուն, և մասնաւորապէս անոնց, որոնց արտերը Անատոլուի երկաթուղիին մօտերը կը գտնուին,

Յարմար առիթն է ուրեմն երկրագործներու լուրջ ուշադրութիւնը հրաւիրելու իրենց մշակութեան եղն. մեթոտները բարւոքելու հարկին վրայ, տնտեսական այնպիսի պայմաններու մէջ գտնուելու համար, որ կարենան նախ աւելցնել իրենց բերքերը, և երկրորդ յաջողապէս մրցիլ օտար նմանօրինակ բերքերու հետ։

Խնդրոյ առարկայ եղած բարենորոգումներէն մէկն է անշուշտ նոր դրութեամբ երկրագործական մեքենաներ գործածելը, ինչպէս են ցորենհար մեքենան (batteuse), հնձող մեքենան (faucheuse) եւն. եւն.։

Բայց դժուարութիւն մը կը ներկայանայ հոս, որ առաջին ակնարկով անյաղթելի կը կարծուի, բայց գործին մէջ շահ ունեցողները եթէ քիչ մը կամք ընեն ու քիչ մըն ալ գիտակից ջանք, ապահով ենք թէ պիտի կրնան յաղթել անոր։ Այդ դժուարութիւնն է դրամագլուխի չգոյութիւնը, որ արգելք կ'ըլլայ գնելու երկրագործական նոր մեթոտով մեքենաներ որոնք բարձր գիներ ունին, ինչպէս նաև բարւոքելու հողագործներու մշակութեան մեթոտները։

Բայց ուր որ հողագործներու անհատաբար ըրած ճիգերը անբաւական և ամուլ կը մնան, խումբ մը երկրագործներու ըրած հաւաքական ճիգերը փայլուն յաջողութիւն մը չե՞ն կրնար ձեռք բերել։ Այսպիսի խնդիր մը առաջարկելը զայն լուծել կը նշանակէ։

Յայտնի է թէ վեհ. Սուլթանին հովանաւորութեան տակ Երկրագործական Պանքան մեծ յառաջդիմութիւններ կ'ընէ Թուրքիոյ մէջ, և թէ աւելի բազմաթիւ հողագործներու վրայ իր բարիքները սփռելու համար, նոյն Հաստատութեան անօրինութիւնը որոշած է՝ երկրագործական մէկ քանի շրջաններու մէջ՝ փոխառութիւններ ընել հողագործներու հաւաքական երաշխաւորութեամբ։

Արդ, այն քաղաքներուն մէջ ուր այս տեսակ փոխառութիւններ կ'ըլլան Երկրագործական Պանքային կողմէ հողատէրներու խումբ մը միանալով կրնայ փոխառութիւն մը կնքել գնելու համար երկրագործական աւուր գինով մեքենաներ, զորս անհատաբար ձեռք բերել իրենց կարողութենէն վեր կը գտնուի։ Այս կերպով գործնականապէս միջոցը գտնուած չը՞ պիտի ըլլայ կազմելու համար տեսակ մը ընկերակցութիւն, որուն պաշտօնն ըլլայ յանուն իր անդամներուն փոխ առնել մեքենաներու գնումին համար պէտք եղած դրամը, կանոնաւորել անոնց գործածութիւնը, և որոշեալ ժամանակին հատուցանել Պանքային կնքուած փոխառութիւնը, նոյն մեքենաները գործածողներէն առնուելիք վարձքերէն հաւաքուելիք գումարով։ Այս կերպով նոյն երկրագործները նախ իբրեւ վարձակալ չնչին գումարով մը պիտի գործածեն այդ մեքենաները, որոնց տէրը պիտի ըլլան վերջ ի վերջոյ։ Ահա այս կերպով ամենէն համեստ քսակի տէր եզողները կրնան՝ եթէ ոչ գնել գոնէ գործածել երկրագործական ամէնէն հզօր և սուղնոց մեքենաները։

Եւ անգամ մը որ այդ մեքենաներուն համար փոխ առնուած դրամը հատուցուի, յաւելեալ հասոյթներով կարելի է պահեստի դրամագլուխ մը կազմել, որով կրնայ յառաջիկային աւելցուիլ այդ մեքենաներու թիւը, և անոնց անգործածելի ըլլալէն ետքը տեղը նորեր դրուիլ։

Ասկէ զատ երբ հողագործները անհերքելի կերպով համոզուին թէ մեծ առաւելութիւններ ձեռք բերած են կատարելագործուած մեքենաներ գնելու համար ընկերակցելով, այն ատեն նմանօրինակ ջանքեր ընելու պիտի մղուին լաւ սերմեր գնելու, այս կամ այն բերքը յաջողութեամբ մշակելու, ինչպէս նաև շահագործելու երկրագործութեան զանազան ճիւղերը, որուն չեն հետեւիր մերթ տգիտութեան հետեւանօք։ Բայց յաճախ դրամագլուխի չգոյութեան պատճառաւ։ Այսպէս են հաւաբուծութիւնը, շերամատածութիւնը, այգեգործութիւն, պանրաշինութիւնը, կարագի շինութիւնը եւն. եւն։

Ամէն պարագայի մէջ կ'արժէ փորձ մը ընել, և յաջողելու ալ մեծ հաւանականութիւն կայ, քանի որ Երկրագործական Պանքան որ նախախնամական դեր մը կը կատարէ Թուրքիոյ մէջ, միշտ պատրաստ է հողագործներու վարանոտ քայլերը առաջնորդելու երկրագործական յառաջդիմութեան այս նոր շաւղին մէջ։

ՀԱՒԱՏԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

Աղօտ, ճմրթկած հագուստներով, փութկոտ քայլերով կին մը կը յառաջանար, դէպի Զօփխափանի պատկերը, կէս ճամբէն իսկ սկսելով քակել իր աղերսանքին բարդ կծիկը։ Ի՞նչ էր այդ կնոջ ցաւը, որ հե ի հե կը բերէր զինքը Աստուածամօր տաճարը, ամենէն առաջ և յորդ արցունքը ծեծելով իր աչքերէն։

Թերեւս աւելորդ ըլլար այս հարցումը ըստ ինքեան, եթէ չդիտէի անոր մօտ երկրորդ մը, նո'յնքան աղօտ և թափթփած զգեստներով, որ քովընտի կեցած յիմար հետաքրքրութեամբ մը բոլորտիքը կը նայէր, առանց ուշադրութիւն դարձնելու իր մօր ըրածներուն, միշտ անզգայ, միշտ ցնորած երեւոյթով։ Ինքն էր կնոջ աղօթքին առարկան, այդ համր երիտասարդը, որուն համար ո՜վ գիտէ քանի՜ քանի՜ անգամներ կոծած էր իր կուրծքը, ու տակաւին առանց վարանելու գոյզն նշան մը ցոյց տալու՝ անգամ մըն ալ կու գար աղաչելու Տիրամօր, որպէսզի գոնէ բառ մը Թոթովանքը լսուէր իր զաւկին երկար տարիներէ ի վեր կապ մնացած լեզուէն։

Չգածուած այս տեսարանէն, ընդհատեցի ընթերցումս ու սկսայ մասնաւոր ուշադրութեամբ մը դիտել զանի, հասկնալու համար թէ ո'րքան ճշմարիտ է և անկեղծ հաւատքը անոր հոգիին մէջ։ Գրեթէ՝ կէս ժամ շարունակ աղօթեց, համբոյրներ դրոշմելով Աստուածամօր աջին սառ քարերուն, և առանց հեռացնելու իր աչքերը պատկերին նայուածքէն, այն տեսակ կեցուածք մը առաւ, որ կարծես ակնդէտ կը սպասէր աղօթքին վայրկենական ներգործութեանը։

Իսկ տղան՝ ընդհակառակն՝ միշտ անտարբեր միօրինակ մօրը լալագին աղօթումներուն վրայ, քանի մը անգամ ձեռքի ակնարկներով զանի հրմշտկելէ վերջ, հազիւ հանեցաւ ինքն ալ մէկ երկու համբոյրներ դրոշմել քարերուն։ Ու մայրը՝ իր զաւկին աղօթքը միացած տեսնելով իրենին հետ՝ աւելի խրախուսուեցաւ և սիրտը բորբոքած մը ընելով և իր աղօթքը կնքելով Տիրամօր գթութեան ու կարեկցութեան յանձնեց զաւկը, և իբրեւ հոնկ յետին հրաժեշտ անգամ մըն ալ վերացաւ, հոգիացաւ, միտքը յափշտակուած մը մէջ խառնելով իր հաւատքին ամենէն անկեղծ արտայայտութիւնը, և ակամայ բաժնուեցաւ սրբավայրէն։

Ստուգիւ՝ անոնց, շատ յիշելու տպաւորութիւն մը պիտի ըներ այս կինը իմ վրաս, եթէ տեսնէր զինքը աղօթողներու հոծ խմբերու մը մէջ, ուր շատ անգամ անկեղծ հաւատքներու աղաչանքը ունայն և կեղծաւորելու ձեւերու ցուցածութեան մէջ կը խեղդուի, կը մարի կարծես։ Միայնութիւնը շատ աւելի մօտէն գիտակ ըրաւ զիս այդ կնոջ հոգեկան խորունկ տագնապին։ Շատերու պէս թանկագին ընծաներ չունէր տեղւոյն նուիրելու. անոր միակ ընծան եղաւ իր ամբողջ էութիւնը, իր հոգին՝ որմէ դուրս աշխարհի մէջ չէր գտած բան մը, որ ա'յնքան գեղեցկապէս պատկերացնէր իր հաւատքը՝ բովանդակ վեհութեանը մէջ։

Ու տակաւին թերեւս այնքան չհետաքրքրուէի այդ կնոջ հաւատքին վրայ, եթէ օտարազգի մը չըլլար ան։

Աչմոլ Ն. Ա.

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆԸ (*)

Յոաքիմ Գ.ի երկրորդ անգամ պատրիարքութեան կոչուիլը՝ կը դարձնէ մեր ուշադրութիւնը Յունական Պատրիարքութեան վրայ, որուն անցեալը իր հետաքրքրական կողմերը ունի մեզի համար, մանաւանդ երբ դրացի և քոյր Եկեղեցւոյ մը հոգեւոր իշխանութիւնն է։

Ինչպէս ըսուեցաւ, Յոաքիմ Գ. 254րդ Պատրիարքն է ըստ Յունական Եկեղեցւոյ գաւազանագիրքերուն (տիփթիկոն), սկսեալ Անդրէաս առաքեալէն որուն յաջորդութիւնը կը համարուի Յոյն Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ պատրիարքութեան Աթոռը։

Բայց պէտք է գիտնալ թէ բոլոր եկեղեցական գաւազանագիրքերու մէջ—մանաւանդ անոնց որոնք նպատակ ունին ցոյց տալու յաջորդութիւն մը որուն վերջին շղթաւէզները ամենակարեւոր դեր մը կատարած են—մեծ խնամք տարած են որ տան այդ Աթոռին առաքելահաստատ ըլլալու պատիւը և դիրքը, և ջանացած են այնպէս մը ցոյց տալ, որ հաստատուած օրէն ի վեր գլխաւոր Աթոռ մը հաստատուած ըլլար անիկա։ Այս իրողութիւնը տեսնուած է Հռոմէական Եկեղեցւոյ, ինչպէս նաև յունական Եկեղեցւոյ մէջ, և հետեւաբար նաև մեր մէջ, ուր վերջերս մանաւանդ առնող նորաձեւութիւն եղաւ առաքելական միակ և հաստատ յաջորդութիւն մը ձեռք բերելու համար, աւել կամ նուազ քաջաքոչ հնարուած ժառանգութիւններով միակտուր յաջորդութիւն մը երեւան հանել։ (1)

Յունական Եկեղեցւոյ աւանդութիւնը սա է թէ՝ Անդրէաս առաքեալ յամի Տեառն 36ին, իր քարոզութիւններու շրջանին դաշտային վիճակի մէջ գտնուող Բիւզանդիոնէն անցած ատեն, առաջին Եկեղեցին հիմնած ըլլայ Ակկիլուպօլիսի (=Ցըրնագըլը) մէջ, և Յոյները սոյնկա կը համարին առաջին հիմնադրութիւնը Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ Կ. Պոլսոյ գլխաւոր Աթոռին։ Բայց պէտք է ըսել թէ Բիւզանդիոնի անշուք դիրքը և իր նորակազմ քաղաքը իր անկարեւորութիւնը, արդէն ամենամեծ հաւանականութիւն մըն են թէ Քրիստոնէական նախնական դարերու մէջ Բիւզանդիոնի Եկեղեցւոյն վարիչները ո և է առաւելութիւն կամ յարգութիւն չէին վայելեր ուրիշ եպիսկոպոսներէ, մանաւանդ որ դեռ ամենածանր հալածանաց և անտանելի տառապանքներու մէջ ըլլալով՝ ոչ մէկ Եկեղեցի կրնար անդրադառնալ գլխաւորութեան և գահերէցութեան վրայ և կամ այդպիսի փափաք մը իրագործելու ձգտիլ։

Բ. դարուն արդէն Արեւելքի մէջ Փոքր Ասիա ամենէն աւելի բարեբեր հող մը եղած էր Քրիստոնէութեան համար, ուր բոլոր առաքեալները գրեթէ մէկ մէկ քիչ քարոզած էին, և Քրիստոնէութիւնը տարածուած էր արդէն անոր ամէն մասերուն մէջ և հետզհետէ կը զօրանար։ Առաքեալները իրենց հաստատած Եկեղեցիները վարելու և իրենց գործը քարոզութեամբ աւելի զօրացնելու համար, իւրաքանչիւր քաղաքի մէջ տեսուչներ հաստատած էին, որոնք ժամանակին հետ Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան կարգաւորութեան միջոցներուն, առին եպիսկոպոս տիտղոսը։ Այսպէս Քրիստոնէութեան տարածումին, զարգացումին և բարգաւաճմանը համեմատ բազմացաւ տեսչութեանց թիւը, և անոնց մեծ մասը արդէն բնական էր որ Քրիստոնէութեան առաջին օրօրանը եղող Փոքր Ասիոյ մէջ գտնուէին։

Այս տեսուչ = եպիսկոպոսները իրենց կարգին իրենց ստորադասեալ տեսչութիւնները ունէին երկրորդական Թեմերուն համար։

Այսպէս ալ Կ. Պոլսոյ Եկեղեցին թէև առաքելահաստատ, բայց իբր երկրորդական քաղաքի մը Եկեղեցի՝ Թեմն էր Հերակլէայի=Էրէկլիի եպիսկոպոսութեան։ (2)

Անդրէասի յաջորդները՝ հալածանաց դարերու մէջ յունական Եկեղեցւոյ գաւազանագիրքը ցոյց կուտայ հետեւեալ կարգով՝ անշուշտ աւելի կամ նուազ ենթադրական հաստատութեամբ և ստոյգ ժամանակագրութեամբ։

36	Անդրէաս առաքեալ հիմնադիր Ակկիլուպոլիսի եկեղեցւոյն։
36-52	Ստաքիոս՝ եօթանասնից մէկը
52-66	Ոնեսիմոս
66-81	Պօլիկարպոս
81-97	Պլուտարքոս
97-106	Սեդեկիոն
106-121	Դիոգինէս
121-126	Եղեւթերիոս
126-132	Ֆելիքս
132-136	Աթենոգինէս կամ Աթենոդորոս
136-142	Եւգոյիոս
142-153	Լաւրենտիոս
154-167	Ալիփիոս
167-186	Պերտինաքս
186-197	Ոլիմպիանոս
197-219	Մարկոս
219-234	Կիրակոս կամ Կիւրիակոս
234-239	Կաստինոս
239-274	Տիտոս կամ Տրոդոս
274-298	Դոմետիոս կամ Դոմետիանոս որ եղբայրն էր Պրոբոս Պաննոնիացի (276-282) Հռոմայ կայսեր։
298-310	Պրոբոս որ զաւակն է Դոմետիոսի։

Այս վերջին երկուքին դիրքը արդէն ցոյց կուտայ թէ Բիւզանդիոնի եպիսկոպոսական Աթոռը կարեւորութիւն ստանալ սկսած էր, թէև դեռ Կ. Պոլիս մայրաքաղաք եղած չըլլալով. շատ մեծ բան մը չէր կրնար եղած ըլլալ։

Յունական Եկեղեցւոյ Տիփթիկոնը գաւազանագիրքը իբր առաջին անգամ Պատրիարք ցոյց կուտայ Մետրոփանէս Ա. (314-317) որ եղբայրն էր Պրոբոս Բիւզանդիոնի եպիսկոպոսին (1)։ Սա առաջին Արքեպիսկոպոսն է Կ. Պոլսոյ, վասն զի Կոստանդիանոս 312ին Աթոռ բարձրանալով 313ին Արեւելեան կայսեր Լիկինոսի համաձայնութեամբ ներողութեան հրովարտակ հանեց ամէն կրօնքներու համար, և սով ճանչցաւ Քրիստոնէութիւնը որ ասկէ յետոյ իբր յայտնի կրօն կրնայ պաշտուիլ։ Բայց Մետրոփանէս սով հանդերձ կարելի չէ որ առաջին անգամ Պատրիարք տիտղոսը առած ըլլայ, այդ տիտղոսը ժամանակ յետոյ ստացան Կ. Պոլսոյ Արքեպիսկոպոսները՝ որք մինչեւ հիմա կը պահեն իրենց հին տիտղոսը՝ «Արքեպիսկոպոս Նորոյ Հռոմայ» յաջորդութեամբ, որով կը ստորագրեն Կ. Պոլսոյ Յոյն պատրիարքները։

Այս Մետրոփանէս ի կենդանութեան իրեն յաջորդ կ'ունենայ Աղեքսանդր (317-340) որուն օրով Կ. Պոլիս կը շինուի և մայրաքաղաք կ'ըլլայ Հռոմէական կայսրութեան։ Այս նոր հանգամանքը տեղ կուտայ նոր մեծութիւն մը, դիրք մը նաև մայրաքաղաքին եպիսկոպոսին, որ կամաց կամաց իրեն հաւասարապատիւ եպիսկոպոսներու մէջ մասնաւոր դիրք մը կը գրաւէ, մանաւանդ որ պարագաներն ալ կը նպաստեն իր այդ նոր դիրքը ստանալուն։

Արդէն Քրիստոնէական Եկեղեցին իր նախնական դարերու պարզութեան մէջ չէր ճանչնար այն նուիրապետական խարգելութիւնները և այլազան կարգ ու սարքը զոր այս օրուան կղերը ունի։ Տեսուչը՝ պարզ երէցէ մը աւելի իշխանութիւն կամ դիրք չունէր, և երէցը արդէն իրենէն շատ մեծ ինքնութիւն մը չէր։ Եկեղեցին հաւատացեալներու հաւաքումը և ամբողջութիւնն էր, որուն կամքին գործադիրն էր անոր եկեղեցական խորհուրդներու մատակարարողը։ Բայց ժամանակին հետ ամէն բան փոխուեցաւ։

Հալածանքի դարերէն յետոյ ուր այլեւս Քրիստոնէութիւնը պետական կրօնք կ'ըլլար Հռոմէական կայսրութեան, կամաց կ'աճէր Եպիսկոպոսական իշխանութեան ազդեցութիւնը, և հոգեկան նուիրապետութեամբ (տեսչութեամբ և ձեռնադրութեամբ) սահմանել կղերը ինքզինքը ժողովուրդին կամքին գործադիրը ըլլալու հանգամանքէն փրկել կը ձգտէր, և ժողովուրդին ձեռքէն կ'առնէր հետզհետէ իր պաշտօնեաները ընտրելու իրաւունքը։

Քահանաները և Սարկաւագները որոնք տաճ ժողովուրդին կամքովը կը կոչուէին, կամաց կամաց ինքզինքնին Առաքեալներու յաջորդ ցոյց տուող եպիսկոպոսներէն անուանուիլ սկսան, և գիւղական կղերը աւելի ստորադաս դիրք մը տուաւ հանդէպ քաղաքին եպիսկոպոսին, որ մետրոպոլտային ամբողջ թեմի մը պետ համարուեցաւ։ Իսկ քաղաքի մը եպիսկոպոսը միեւնոյն վիճակին կ'ենթարկուէր հանդէպ նահանգին մայրաքաղաքին եպիսկոպոսին որ կ'առնէր Արքեպիսկոպոս կամ Մետրոպոլիտ տիտղոսը։ Այս մետրոպոլիտական եպիսկոպոսներուն մէջ, Անտիոքի, Աղեքսանդրիոյ և Հռոմայ, ինչպէս նաև Կ. Պոլսոյ, Երուսաղէմի, Եփեսոսի և ուրիշ առաւելական քաղաքներու մետրոպոլիտները կը վայելէին մեծ յարգանք մը, ըլլայ իրենց քաղաքին առաջնակարգ դիրքին, և ըլլայ իրենց եկեղեցւոյ հնութեան պատճառաւ։ Ասոնք յետոյ առին Պատրիարք (Բաթրիարքոս Հայրապետ) անունը և ստացան միւս արքեպիսկոպոսները նուիրագործելու իրաւունքը՝ որ Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան իրենց ձեռքին մէջ կեդրոնացումը կը նուիրագործէր։ (2)

Կղերին այս երկու դասակարգի—վերին և ստորին—բաժանումը, և Ժողովներու հաստատութիւնը—որոնցմով Արքեպիսկոպոսները իրենց ստորադաս եպիսկոպոսներով Եկեղեցւոյ գործերը կը անօրինէին այնպիսի որոշումներ տալով որոնք օրէնքի զօրու-

(*) Լրագրութեան պաշտօններէն մէկ ըլլալով ամէն առիթէ օգտուիլ քաղել իր ընթերցողներու ծանօթութիւններուն սահմանը ընդարձակել, խմբագրութեանս աշխատակիցներէն Արշակ էֆ. Ալպօյաճեան գրած է Յունաց պատրիարքութեան վրայ պատմական ներկայ շահագրգիռ ուսումնասիրութիւնը, զոր այս և յաջորդ մէկ քանի թիւերու մէջ կը հրատարակենք շարունակաբար։

Ս. ԽՄԲ.

(1) Տես Ընդ. Օրացոյց էջ 381
(2) Տես Սուրհանդակ Թիւ 679

(1) Հմմտ. Չամչեան. Գ. Հա.
(2) Հմմտ. Histoire universelle tome IV. G. Veber էջ 1-11-12։

թիւնը կը սատնային կոյսեր վաւերացմամբ—կ'ամբողջացնէին զարգացումը Եկեղեցւոյ նուիրապետական իշխանութեան, որ առաւ ամէն իրաւունք ժողովուրդին ձեռքէն, և այս խզումը ձեռք բերելու համար առաջ բերաւ յարգանք և խափրներու անյագ և նախանձախնդիր բազմապատիճան կղերականութեան դասակարգ մը, որ մինչեւ այն ատեն քրիստոնէական առաքինութեանց Թարմ տպաւորութեան տակ, հակառակ պիտի համարուէր քրիստոնէական հեզութեան և եղբայրասիրական վարդապետութեան։ Այսպէսով Եկեղեցին կորսնցուց իր էական միութիւնը, և ինքն իր մէջ պառակտուեցաւ և իրմէ առաջ եկան կղերական և աշխարհական հաստատութեամբ եկեղեցիներ, որոնք միայն իրենց կը սեփականէին հոգիներու փրկութիւնը կատարելու, Ս. Խորհուրդներ բաշխելու, ամենք Եկեղեցիէն մերժելու, ուղղափառ վարդապետութիւնները հաստատելու, կանոնք և պաշտամունքի կանոնադրութիւնները սահմանելու, Քրիստոսի Աւետարանը բացատրելու և պաշտպանելու, իր վարդապետութեանց հակառակորդները հալածելու կամ որսալու, և հեթանոսներու դէմ հալածանքներու վրէժը առնելու ախուր գործառնութեանց իրաւունքը։

Այս խզումը պիտի փութացնէր ընկղմնաւորութիւնը վարդապետական պայքարներու, որոնց մէջ Սինոդները —որոց վրայ Թեւատարած կը սաւառնէր Սուրբ Հոգին (փընէօմա)— ի գործ կը դնէին օրէնքին զօրութիւնը, և իրենց վճիռները՝ ավերտաբար առանց բացարձակ միաձայնութեամբ տրուած ըլլալու՝ կ'ըլլային ընդհանուր կամ ուղղափառ վարդապետութիւն, մինչդեռ փոքրամասնութեան կարծիքը կը նկատուէր իբր հերետիկոսութիւն մը որուն համախոհները կը ձեւացնէին հերձուած մը։(1)

(Շարունակելի) ԱՐՇԱԿ Ա. ԱԼՊՕՅԱՃԵԱՆ

(1) Հմմտ. դարձեալ նոյն տեղը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ ՊԷՆՏԷՐ ԱՊԳԱՄԻ ԱԶԲ ՏՆԿԱԾ է.— Բեդերսպուրկէն ուրբաթ Թուով՝ կը հեռագրեն թէ Պարսկաստանի փոխառութիւն մը ընելու մասին կատարուած բանակցութիւնները պիտի վերջանան յուլիս 1ին։ Փոխ առնուելիք գումարն է 22 միլիոն ռուբլի, որ պիտի երաշխաւորուի Պէնտէր Ապպասի նաւահանգստին տուրքերովը։ Անգլիա պատրաստ էր վերոյիշեալ գումարին կրկնապատիկը փոխ տալ միեւնոյն պայմաններով, բայց Պարսկաստանի ձեռքերը կապուած են Ռուսական վերջին փոխառութենէն։ Այժմ յայտնի է թէ, կ'ըսէ անգլ. թերթ մը, Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը քիչ ատենէն ի գերեւ պիտի ելլէ, որովհետեւ հիմայ դրամի շատ պէտք ունի, և գիտէ թէ Անգլիա Ռուսիոյ յառակագիծներուն ուրիշ կերպով չընդդիմանար, եթէ ոչ դրամով։

ԽՈՔՈՀԱՄԱՅԷՆ անցեալ ուրբաթ Թուով հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ճաբոնի հաղորդակցութեանց նախկին նախարար և ազատական կուսակցութեան պետ Պ. Հօշի Թօրու՝ Թօքիօ քաղաքապետական ժողովին մէջ բանախօսութիւն մը ըրած պահուն յարձակում կրեր է անծանօթի մը կողմէ որ դաշոյնի հարուած մը տուեր է անոր։ Պ. Հօշի Թօրու նոյն վայրկեանին մեռեր է։ Կը կարծուի թէ այս սպանութիւնը կուսակցական հակառակութեան մը արդիւնքն է։ Պ. Հօշի Թօրու յառաջդիմական գաղափարներու տէր զարգացեալ անձնաւորութիւն մըն էր, ինչպէս նաև ճարտար քաղաքագէտ մը։

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԵՐԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ.— Իտալիոյ ներքին գործոց նախարար Պ. Ճիօլիթթի Երեսփ. Ժողովին անցեալ ուրբաթ նիստին մէջ յայտարարեց թէ վերջին չորս ամիսներու միջոցին Իտալիոյ մէջ 501 գործադուլներ պատահած են, որոնց մասնակցած են բազմաթիւ գործաւորներ։ Ասոնք յաջողած են իրենց տուրչէքներուն վրայ տարեկան չորս միլիոն ոսկիի յաւելում մը ձեռք ձգել։ «Կառավարութիւնը, յարեց նախարարը, որոշած է ազատական քաղաքականութեան մը հետեւիլ, որ պիտի ապահովէ գործաւորներու վիճակին շարունակական բարւոքումը։» Վերոյիշեալ բոլոր գործադուլներու միջոցին շատ քիչ անգամ շփոթութիւններ ծագած են։

ՍՈՒՏԱՆԻ կառավարիչը 10 տարուան համար պայմանագրութիւն մը կնքած է Անգլեեգիպտական ընկերութեան մը հետ, որուն համաձայն այս վերջինը շոգենաւային երթեւեկութեանց գիծ մը պիտի հաստատէ Խարթումի և Վերին Նեղոսի զանազան կէտերուն միջեւ։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՄԷՋ յառաջիկայ օգոստոսին տեղի ունենալիք ֆրանս. նաւային մեծ առզմափորձերը առիթ տուած են անգլ. խորհրդարանին մէջ հարցումներ ուղղել Միջերկրականի մէջ նաւային ոյժերու հաւասարակշռութեան մասին։ Երեսփոխան Պ. Հենրի Նորման Միջերկրականի անգլ. տորմիղին երկրորդ հրամանատար ծովակալ Լ.րտ Չարլ Պերեսֆորտի մէկ դիտողութիւնը յիշելէ ետքը թէ Միջերկրականի անգլ. տորմիղը շատ վար է Ֆրանս. տորմիղէն, պահանջեց որ Անգլիոյ ծովային նախարարութիւնը անմիջական միջոցներ ձեռք առնէ և նոր մարտանաւեր ղրկէ Միջերկրական ծովը։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ երեք ամիսէ ի վեր կը ճարակէ Բրազիլիոյ մէջ Ամազոնզներու Թիւը չորրանակ կ'աւելնայ։ Հաստատուած է որ վարակուողներէն հարիւրին 46ը կը մեռնին։ Մուկերը ամէնէն մեծ դերը կը կատարեն համաճարակ հիւանդութեան տարածման գործին մէջ, և Բէյր Թաուն կարող է իր մեծաշատութեան համար դափնիներ խլել բոլոր միւս քաղաքներէն, որովհետեւ միլիոնաւորներ կը գտնուին այդ փոքրիկ անասուններէն. ու չկայ տուն մը որ կարենայ ըսել թէ մուկերու պզտիկ գաղթականութեան մը կեդրոն չէ եղած ինք։ Նոյն իսկ կառավարական պալատները խճողուած է մուկերով, որոնց բազմաթիւ դիակներէն գտնուած են գրեթէ ամէն տեղ։ Ժանտախտէ սատկող մուկերու բազմաթիւ դիակներ գտնուած են նախ քաղաքին դատարանին, վարչական ուրիշ պաշտօնատուներու և ուրիշ տանտերու հանր. շէնքերու մէջ։ Քաղաքէն ո՛ և է մէկ տան սենեակներէն մէկուն տախտակամածը եթէ քակուի ժանտախտէ սատկած 30-40 մուկերու դիակները կրնան գտնուիլ հոն։ Քաղաքին հիւանդանոցներն ալ խճողուած են մուկերով, և նոյն իսկ Մէյդ-Լէնաի զինուորական հիւանդանոցը որ դեռ հազիւ տարիէ մը ի վեր շինուած է, հազարաւոր մուկերու ապաստանարան դարձած է։ Բէյր-Թաունի մէջ պատերազմ հրատարակուած է մարդկանց և մուկերու միջեւ, այսու հանդերձ մուկերու թիւը այնքան բազմաթիւ է որ անոնց ջնջումը անկարելի է, ինչպէս անկարելի է Չինացի մարդակերութեան սպառումը։ Բազմաթիւ կատուներ ալ որոնք պաշտօն ունին մուկերը հալածելու, ժանտախտէ բռնուած և մեծ վտանգ մըն են քաղաքին բնակիչներուն։ Հազարաւոր ակնատներ (գափան) բերուած են Անգլիայէն, և սակայն կարեւոր օգնութիւն մը չեն կրցած մատուցանել, որովհետեւ չարաճճի մուկերը շատ լաւ հասկնալով իրենց ըսպառնացող վտանգը, ախտատած են միշտ զգոյշ կենալ անոնց դէրկը նետուելէ։

—Բէյր-Թաունէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ անցեալ շաբթուան միջոցին ժանտախտի 39 դէպքեր պատահեր են քաղաքին մէջ։ Մէյֆքինկի մէջ ալ երկու անգլիացի զինուորներ ժանտախտէ վարակուեր են։

ԻՌԼԱՆՏԱՑԻՆԵՐԸ ԿԸ ԳԱՂԹԵ՛Ն.— Բաւական եղական զրոյց մը հրապարակ հանուած է այս օրերս։ Իռլանտացիները իրենց ունեցածը չունեցածը ժողվելով ուրիշ երկիր մը պիտի գաղթեն եղեր։ Անգլիոյ արեւմտեան կողմի այդ մեծ կղզիին բնակիչները ա՛լ ասկէ վերջը Իռլանտայի չպիտի ըլլան, այլ Անգլիացի կամ ուրիշ ազգ։ Իռլանտացի մեծահարուստ մը՝ Պ. Ճոզէֆ Օ, Տոնել, որ Սան Ֆրանչիսքօ կը բնակի, չորս մեծ կղզիներ պիտի գնէ Խաղաղական ովկիանոսին մէջ, Հարաւային Ամերիկայի մօտերը։ Այս չորս կղզիները պիտի կոչուին Իռլանտը, Մընսդըր, Լէյնսդըր և Քոննոդ, Իռլանտայի արդի չորս նահանգներուն անունով։ Չորսն ալ Իռլանտական ազգին սեփականութիւնը պիտի ըլլան։ Պ. Ճոզէֆ և ուրիշ շահակից քանի մը միլիոնատէրեր իրենց ծախքով Իռլանտայէն այդ նոր արշիպելագոսը պիտի փոխադրեն բոլոր Իռլանտացիները։ Անոնց պիտի բաժնեն հողերը, որոնք շատ հարուստ և շատ ալ արգասաբեր են. անոնց պիտի հայթայթեն երկրագործական գործիքներ և ուրիշ անհրաժեշտ առարկաներ։ Իռլանտացիները ազատ պիտի ըլլան իրենց ուզած ձեւով կառավարութիւն մը ընտրելու և ինքզինքնին պիտի կառավարեն ինչպէս որ ուզեն։ Այսպէս Ովկիանոսէն անդին նոր ազգ մը երեւան պիտի գայ, բարգաւաճ և զօրաւոր, որ Խաղաղականի Թագուհին պիտի ըլլայ և որուն համար ալ գոյութիւն չպիտի ունենան կալուածատէր լորտեր կամ հողագործական օրինագիծներ։ Այս օրերս միլիոնատէրներ, միլիոնատէրներ և մարդասէրներ ժողով պիտի գումարեն եղեր Չիքակոյի մէջ, այս խնդրին վրայ խորհրդակցելու համար։ Փութով որոշում մը պիտի տրուի։ Այսպէս, Իռլանտայի ինքնօրինական խնդիրը կը լուծուի այնպիսի եղանակով մը, զոր Կլատսթոն չէր նախատեսած։

ՊՕԷՐՆԵՐՈՒՆ ընկերացող ամերիկեան զինուորական կցորդը կը գովէ Պօէրները՝ իրենց կռուելու յատկութիւններուն և յանդգնութեան համար, բայց կ'ըսէ թէ անոնք զուրկ են զինուորի մը յատկութիւններէն, և կարգապահութիւնը կը պակսի իրենց քով։ Ամերիկացի կցորդը կը յայտարարէ թէ պատերազմի տեւողութեան միջոցին Պօէր բանակին յարձակողական ոյժին կը կազմէին օտարները։ Սբիոն Քոբի մէջ առաջնորդող ջոկատը գրեթէ ամբողջովին օտար կամաւորներէ կազմուած էր։ Մէյֆքինկի յարձակումը գործել օտարները առաջնորդեցին։ Կցորդը, որ 7 ամիս Պօէրներուն հետ գտնուած է, կ'ըսէ թէ այդչափ ժամանակուան մէջ չէ տեսած գինով Պօէր մը և չէ լսած անոնց բերնէն հայհոյական բառ մը։ Ամերիկացի զինուորականը Անգլիացիներն ալ կը քննադատէ։ Կ'ըսէ թէ անոնց միւսուր զօրքերը չեն կրնար մրցիլ Պօէրներուն հետ, մինչեւ որ ոչ թէ հեծեալ հետեւակազօրքի մը, այլ հեծելազօրքի մը պէս ձիենարին, և մինչեւ որ ոչ թէ հեծելազօրքի մը, այլ հետեւակազօրքի մը պէս կռուիլ չսորվին։

ԱՆԹԻԼԵԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐԸՆ Տանըմարքայի սեփականութիւն եղածները ծախու առնելու համար Ամերիկա տակաւին բանակցութիւններ կը կատարէ նոյն տէրութեան հետ։ Խնդիրը հետաքրքրաշարժ երեւոյթ մը առած է հիմա։ Ամերիկա այս անգամ նոր ծանուցագիր մը ղրկելով ըսեր է թէ՝ եթէ Տանըմարքա չուզեր ծախել այդ կղզիները, այն ատեն պէտք է ամրացնէ Ս. Թոմաս Ս. Ճօն նաւահանգիստները և պահակազօրքեր դնէ հոն։ Ամերիկա չուզեր որ այս երկու կարեւոր նաւահանգիստները, որոնք Նիքարակուայի ջրանցքին կ'իշխեն, ամէն տէրութենէ զուրկ մնան, և ո՛ և է ծովային տէրութեան զմահճոյքին ենթարկուելու վիճակին մէջ գտնուին։ Քոբէնհակէն կը հեռագրեն թէ՝ եթէ Տանըմարքա չկարենայ շինել պահանջուած ամրութիւնները, կացութիւնը շատ պիտի ծանրանայ։

ՅՈՒՆԻՍԻ ՄԷՋ ՁԻՒՆ.— Իւրոպայի զանազան մասերէն հասած հեռագիրներ կ'ըսեն թէ բաւական ցուրտ կ'ընէ այդ կողմերը։ Բարիզ շաբաթէ մը ի վեր ցուրտ ադէն, անձրեւէն և կարկուտէն ազատած չէ։ Բարիզցիները ամէնքն ալ կրակարանները վառեր և վերարկուով դուրս ելլել սկսեր են։ Երեքշաբթի օրը Բարիզի զանազան կողմերը կարկուտ եկեր է, և քիչ վերջը խիստ ցրտաշունչ անձրեւ մը տեղացեր է։ Այս անբնական օդը շատ վնասեր է ցորենի հունձքերուն։ Ֆրանսական երկու մեծ ընկերութիւններ ցորենի կարեւոր պապարանքներ ըրեր են Ամերիկա, ուր այս տարի ցորենի հունձքը շատ առատ է, անցած տարուանէն ալ աւելի։ Վիեննայէն կը հեռագրեն թէ՝ արտասովոր ցուրտ մը կը տիրէ Աւստրիոյ, Թիրոլի, Պոհեմիոյ մէջ և ուրիշ տեղեր։ Մէկ ոտք բարձրութեամբ ձիւն տեղացեր է Թէբլիցի մէջ։ Սթիրիոյ մէջ հեղեղներ գոյացեր են։ Հունգարիոյ հիւսիսային մասը ձիւնով ծածկուեր է։ Հոս ալ ցուրտ օդը մեծ վնասներ հասցուցեր է հունձքերուն։ Հառմի մէջ ջերմաչափը յանկարծ 30 աստիճան իջեր է (Ֆարէնհայթ)։ Օր մը վերջը զերոյէն վար 8 աստիճան կը ցուցնէր։ Ամէն կողմ պաղ հով մը կը փչէ, և չորրորդ անձրեւ կը տեղայ։ Պերլինէն, Ժընեվէն և ուրիշ տեղերէ ալ միեւնոյն լուրերը կուգան։ Իտալիոյ և Զուիցերիոյ լեռները մեծ քանակութեամբ ձիւն տեղացեր է։ Գերմանիոյ մէջ ալ հունձքերը վնասուեր են։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1319 1901
Տճ. Լտ.

Օր	ՅՈՒՆԻՍ	Ռեպիւլ էվէլ	Յունիս
13	ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, Պահք։	10	26
կէսօր 4.32			կէսօր 4.19

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1705 յունիս 13ին կը վախճանի Եգիպտացի Նահապետ Կաթողիկոսը, որ ընտրուած էր 1691 օգոստոս 10ին։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առաւօտ ջերմաչափին աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	21	Պէյրութ	25	Բեդերսպուրկ	19
Ատրանէօլ	6	Բարիզ	14	Վիեննա	20
Սոֆիա	18	Աթէնք	20	Թրիեսդէ	23
Իզմիր	20	Երուսաղէմ	—	Սէլանիկ	20

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Յովհաննէսեանի։ Ներկայ էին Տ. Գաբրիէլ Եպիսկ. Ճէվահիրճեան և քահանայ անդամները։—Սըվազի Առաջնորդ Տ. Պետրոս Եպս., Սարգեան անուն անձին ամուսնական վիճակին վրայ տեղեկութիւն կը հաղորդէր և անօրէնութիւն կը խնդրէր։ Ժողովը հարկ դատեց. իբրեւ Վիճակաւոր Առաջնորդ այս մասին իր կարծիքն առնել։—Կրօն. Ժողովը նկատելով որ Հուբիկեան Վ. Պատրիարքարանի անօրէնութեանց կ'անսաստէր, եւ միւս կողմէ նկատելով որ վերջին անգամ Կրօն. ժողովը որոշած էր որ ինք Կարսի Անապատ երթայ և հոն ծառայէ, եւ Հուբիկեան Վ. այդ որոշման ալ չհամակերպեցաւ, նկատելով նաև որ ինք դիմած էր Հայհոռոմէական Պատրիարքարանը, նոյն դաւանութիւնը ընդունելու համար, ուրկէ բացասական պատասխան առած է, ուստի Ժողովը որոշեց կարգալոյծ հրատարակել զինքը. արգիլել Հայ եկեղեցականի տարազը կրելէ և պաշտամունք կատարելէ։—Ուսումն. Խորհուրդը դպրոցական տարեկան քննութեանց առթիւ, ինչպէս նաև ուսուցչական ընտրելիներու և շրջանաւարտներու քննութեան համար եկեղեցական երկու քննիչ կարգուիլը կը խնդրէր։ Ժողովը որոշեց այդ պաշտօնը յանձնել Վահան Ս. Վ. Ցակոբեանի և Բարկէն Ս. Վ. Կիւլէսէրեանի։—Եզնկայի Առաջնորդ Դանիէլ Վ. կը յայտնէր թէ Քեմախ մեկնած է և անկէ մէկ քանի օրէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Պոլիս, տեղական ժողովները կազմելէ յետոյ։ Ժողովը իր հաւանութիւնը յայտնեց։—Բաղէշի առաջնորդ Եղիշէ Վ. կը յայտնէր թէ Շահինեան Պետրոս Վ.ը Առաջն. Փոխանորդ կարգած է, վարելու համար առաջնորդարանի գործերը իր բացակայութեան միջոցին։ Ժողովը ընդունեց կատարուած այս որոշումը։— Եւրոպայի Հոգեւոր Հովիւը կը յայտնէր Գընճըլարցի Թադէոս քհնյ.ի մասին թէ՝ Բարիզ կ'ուզէ մնալ և չուզեր Տրիփոլիս երթալ, պաշտօնավարելու համար, ըստ որոշման Ազգ. Պատրիարքարանի։ Ժողովը որոշեց գրել Գէորգ Եպս.ի թէ՝ եթէ յիշեալ քահանան չանսայ Պատրիարքարանի անօրէնութեանն, իրեն կրնայ պարտ ուղղութիւն անօրէնել։—Կիւրինէն Եղիա քհնյ. քահանայական պաշտօն վարելու արտօնութիւն կը խնդրէր, ըստ որում ասկէ առաջ հեռագրուած էր իրեն թէ՝ Մոնճըլըրի որբանոցին մէջ կրնայ պաշտօնավարել, բայց Կիւրինի մէջ ոչ։ Ժողովը վերահաստատեց իր նախորդ որոշումը։— Գասթէմունիի Տաշտ գիւղի ազգայինները Գարեգին քհնյ.ն իրենց գիւղի հոգեւոր հովիւ կարգուիլը կը խնդրէին։ Ժողովը այս խնդրոյն կարգադրութիւնը տեղւոյն առաջն. Փոխանորդ Աստուածատուր քհնյ.ի յանձնեց։— Մշոյ առաջն. Փոխանորդ Յովհաննէս Վ.՝ Տերիկ գիւղի ազգային ուսումնարանը նորոգելու համար նպաստ կը խնդրէր։ Ժողովը որոշեց այս մասին աւելի մանրամասն բացատրութիւն ուզել։ — Մշոյ Սուրբ Կարապետի վանուց անօրէն Խորհուրդը Վիճակին հինգ վանքերու մասին առանձին անօրինութիւն կը խնդրէր։ Որոշուեցաւ պատասխանել որ առ այժմ ամէն վանքերու Վանահայրերու փոխանորդները վանքերու գործոց հսկեն, իսկ առաջն. փոխանորդը իբրեւ ընդհ. հսկող պիտի մնայ։— Բէօթահիոյ Առաջն. տեղապահը կը յայտնէր թէ՝ Վիճակին մէջ ընդհանրապէս գիւղեր առանց պաշտօնակալ քահանայի կատարուելու պահուն գիշերային առանձին խումբեր կը կազմուին հանդիսականներու կողմէ, եւ ասոնց մէջ երբեմն անտեղութիւններ կը պատահին որոնց առաջքն առնելու համար այդ սովորութիւնը արգիլեալ է, և հաստատութիւնը կը խնդրէր։ Ժողովը իբրև վիճակային գործ մը իրեն Թողուց այդ կարգադրութիւնը։ Կասարի Վանահայր Յովսէփ եպիսկ. կը գրէր թէ՝ Աբրահամ Տ. Գոլուստեանը քահանայ ձեռնադրած է, վստահ ըլլալով Մշոյ Առաջն. Փոխանորդին այն խոստման թէ՝ յիշեալ ընծայացուն յետ ձեռնադրութեան պիտի վարժուի եկեղեցական կրթութեան մէջ, իր հսկողութեան տակ։ Ժողովը գոհ ի տեղեկութիւն լսելէ վերջ, նկատելով որ յիշեալ անձը բոլորովին անփորձ է եկեղեցական պաշտամանց մէջ, հարկ դատեց յանձնարարել Մշոյ Փոխանորդին, որ անփոյթ չգտնուի անոր եկեղեցական կրթութեան մասին։

ՊԱՐՍԿԱՀԱՅՈՑ առաջնորդական ընտրութիւնը տեղի ունեցեր է մայիս 15ին, և այս անգամ քուէից առաւելութեամբ ընտրուեր է Եղիշէ Վ. Մուրատեան, Կարսի Առաջնորդը, որուն դպրոցական կալուածներու գրաւման գործին մէջ ցոյց տուած եռանդը գնահատելի է։ Այս ընտրութեան պարագաներուն նկատմամբ մեր Թղթակիցին հաղորդած բաւական հետաքրքրական տեղեկութիւնները ուրիշ առթիւ կը հրատարակենք։

ՀՆԴԿԱՀԱՅՈՑ նախորդ Առաջնորդ Տ. Մաղաքիա եպիսկ. Տէրունեան Տփղիս հասեր է։ Շահը Արեւ և Աւիւծ պատուանշանին առաջին աստիճանը նուիրեր է իրեն։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ և շրջակայ Թեմերուն մէջ Միւռոնը պակսած ըլլալով, առաջնորդին յանձնարարութեամբ Վահան քհնյ. Պոլիս գալով պէտք եղած Միւռոնը տարեր է։

ՔՂԻԻ մէջ վերջին անգամ տեղի ունեցած առաջնորդական ընտրութեան արձանագիրը դեռ Պատրիարքարան չէ հասած, բայց ընտրութեան օրինաւորութիւնը այժմէն կը քննադատուի. որովհետեւ ինչպէս կը հասկցուի՝ Գաւառ. Ժողովոյ կազմութիւնը շատ օրինաւոր պայմաններու մէջ տեղի չէ ունեցած, և այդ ժողովոյ հաստատութեան գիրը տակաւին չհասած, ընտրութեան ձեռնարկուեր է։ Կ'երեւայ թէ Քղիի կողմերը այսքան մանրամասնութիւններ չեն փնտռուեր և թէ օրէնքը իր ամբողջութեամբ գործադրուած չըլլալով, գաղափար չունին կամ մոռցեր են թէ ժողովները ի՛նչպէս կը կազմուին, ի՛նչպէս կը գումարուին և ինչպէս ընտրութիւն կը կատարեն։ Երանի թէ նախ և առաջ ղրկուէր այնպիսի մէկը որ օրէնքը ու կանոնը ճանչցնէր և ապա գործի ձեռնարկէր։

ԱՄԱՍԻԱՅԷՆ տեղեկութիւն կուտան թէ, տեղացիք հակառակ իրենց նախկին յանձնառութեան որոշեալ ամսաթոշակը չեն վճարեր իրենց առաջնորդին։ «Մանաւանդ Մարզուանցիք, դոլէն ի վեր նոզարակ մը վճարած չեն և 10 ոսկի ամսականն անուանական է։» կ'երեւայ որ Ամասիոյ եպիսկոպոսական վկայականով մը իրենց հաշիւը մաքրեցին։ Եթէ Պատրիարքի Նուէրները չըլլան չենք գիտեր թէ ի՛նչպէս պիտի ապրի առաջնորդը, կ'ըսէ մեր թղթակիցը։ Նոյն նիւթական դժուարութիւնները կան նաև Ռուսթնոյի կողմը, ուր առաջնորդին համար ապահովուած 10 ոսկիին կէսին վճարումն իսկ կասկածելի կ'երեւայ։ Մենք առաջնորդներու ամսական վճարելու դրութեան համակիրներէն չենք, բայց գիտենք նաև որ առանց օգնով չեն կրնար ապրիլ և հարկ է որ գաւառացիք ո՛ և է միջոցով այս պէտքը հոգան, երբ մանաւանդ, դրացի ազգերու հոգեւոր պետերը միջոցներ ունին իրենց ապրուստը հոգալու։

ՅՈՒՆԱՑ նորընտիր Պատրիարքը շնորհաւորելու համար Խառն Ժողովոյ եկեղեցական եւ աշխարհական անդամները, ինչպէս գրած էինք անցեալ օր, այսօր Ֆէների Պատրիարքարանը պիտի երթան։ Ուստի Պատրիարքարանէն հրաւէրներ ղրկուեցան ամենուն, յանձնարարելով որ ժամը 7ին ներկայ գտնուին Պատրիարքարան և եպիսկոպոսները իրենց հետ ունենան նաև Պնակէները։

ՍՍՈՅ վանքին մէջ մէկ ամիս առաջ տեղապահ Տ. Կիրակոս եպիսկ.է վարդապետ ձեռնադրուեր է Համբարձում Ամատունի, Մեսրոպ աբեղայ անունով, և վանքին միաբաններուն շարքին մէջ ընդունուեր է։

ԲԱՂԷՇՑԻ մը որ ասկէ առաջ Պոթուռ գացած էր, վերջերս Բաղէշի Առաջնորդարանին դիմեր և ամուրի ըլլալը յայտնելով ամուսնանալու հրաման խնդրեր է։ Առաջնորդարանը նոյն անձին գիւղացի մէկ քանի անձերու վկայութեան վրայ ըստ այնմ հրամանագիր մը տուած է, որուն զօրութեամբ յիշեալը վերստին ամուսնացեր է Պոթուռի մէջ։ Այժմ երեւան ելլելով թէ Միքայէլ անունով ներկայացող յիշեալ անձը Սաթ գիւղացի Մելքոն անուն մէկն է և թէ նախապէս ամուսնացած է և կինը ողջ է իր ծննդավայրին մէջ, Բաղէշի Առաջնորդը կը գրէ Պատրիարքարան թէ հարկ եղած պատիժը պիտի անօրինէ յիշեալին ամուսնութեան մասին սուտ վկայութիւն ընողներուն համար, և թէ պիտի գրէ Եղվէրտին որ նոյն անձին երկրորդ ամուսնութիւնը չեղեալ համարուի, քանի որ իր առաջին կինը ողջ է դեռ։

ՌՈԲԵՐԴ ՔՈԼԷՃԻ ՀԱՆԴԻՍԸ

Երէկ կէս օրին տեղի ունեցաւ Րոպէրդ Քոլէճի ամավերջի հանդէսը։ Ներկայ էին անգլիական, ամերիկեան և հելլենական դեսպանները, եւ Պուլկար գործակատարը։ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ եկած էին Տ. Գէորգ Եպիսկ. Երէցեան եւ Բարկէն Ս. Վ. Կիւլէսէրեան։ Յունաց Պատրիարքարանին ներկայացուցիչն էր փոխանորդ Տ. Խրիսոսթոմ և մէկ քանի կրօնաւորներ։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին նաև Բողոքականներու ազգապետ Ցակոբ էֆ. Պօյաճեան, Ռեթէոս էֆ. Պէրպէրեան։ Կը նախագահէր Ամերիկեան դեսպանը, որուն քով նստած էր վարժարանին անօրէն Տքթ. Ուաշպըրն։

Հանդէսը բացուեցաւ Համիտէ քայլերգով, որուն յոտնկայս ունկնդրեցին ներկաները։ Ասկէ վերջը շրջանաւարտներէն 6 հոգի իրենց աւարտական ճառերը արտասանեցին անգլերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով։

Քոլէճը այս տարի 13 շրջանաւարտ ունի։ Դիտելի է որ մինչեւ ուրիշ տարիներ հայ շրջանաւարտները կարեւոր թիւ մը կը կազմէին, այս տարի միայն մէկ հատ շրջանաւարտ կայ, Պ. Փիլիպպոս Կապամաճեան։ Միւսներէն մէկը Ամերիկացի է, չորսը Պուլկար եւ մնացեալները Յոյն են։ Ուրախ ենք ըսելու թէ Քոլէճը յառաջիկայ տարի վեց հայ ընթացաւարտ պիտի ընծայէ։

Շրջանաւարտներու ճառերէն վերջը, տեղի ունեցաւ վկայականներու բաշխումը, զոր կատարեց Տոքթ. Ուաշպըրն, պատշաճ յորդորներ ուղղելով ընթացաւարտներուն։ Տոքթորը կարդաց նաև Քոլէճի յառաջադէմ աշակերտներու անունները, եւ աղօթքով մը վերջացուց հանդէսը, բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։

Այս առթիւ Տոքթ. Ուաշպըրն ծանոյց թէ Քոլէճին մօտ նոր շէնք մըն ալ կը շինուի, ուր պիտի փոխադրուին նախապատրաստական դասարաններու աշակերտները։

Հանդէսին միջոցին նուագախումբը մըրուն կտորներ կը նուագէր, առաջնորդութեամբ Պ. Բոլ Լանկէի։

Ներկաները գոհ զուարթութեան տակ մեկնեցան։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

25 Յունիս 1901

Ֆրանսական 3% փոխառութիւն	100.27
Րէժի	316
Գոնսոլիտ	23.10
Երկաթուղի	111.
Պանք Օթթոման	544.
Թրանսվալ	87.50

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(այս առտուան)

ՊԱՇՏՕՆ.—Մուշի կառավարչի օգնական անուանեցաւ Բաղդատէօյի գայմագամի օգնական Նշան էֆ., որուն յաջորդեց Բաւլուի գայմագամի օգնական Արմենակ էֆ.։ Նոբատայի փոխ-հիւպատոսութեան գանձէջեր անուանեցաւ Արտաքին Գործոց հաշուակալութեան դիւանի քարտուղար Սամո էֆէնտի։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Սոնիյէի աստիճան տրուեցաւ Թղթատարական Գ. շրջանակի քարտուղար Մուխթար և Ղալաթիոյ օտար պարտուց մաքսատան քարտուղար Րաֆէթ պէյերու։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Թօփհանէի Շէրիի դատարանին Ա. քարտուղար Խօճէր Լութֆի էֆէնտիի։

Դ. Մէճիտիէ՝ Զէյթուն գաւառակի գայմագամ Անաստաս էֆ.ի, և օգնական Իզզէթ պէյի։

Տ. ԵՈՒԱՔԻՄ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Յունաց նորընտիր Տ. Եուաքիմ Գ. Պատրիարքը տաջի օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայութեանը ընդունուելուն առթիւ հետեւեալ բանախօսութիւնը ըրած է Յունարէն լեզուով, զոր Թուրքերէնի թարգմանած է Մեծ-Լոգոթէթ Սթաւրաքի Արիսթարքի պէյ.—

«Վեհափառ Տէր,

«Շնորհիւ Բարձրեալն Աստուծոյ, Ձեր փառապանծ կայսերական մայրաքաղաքին՝ Կ. Պոլսոյ Օրթոտոքս Պատրիարքական եկեղեցին իր ներկայացուցիչներով երկրորդ անգամ ըլլալով զիս Պատրիարքութեան կոչեց։

«Ձեր կայս. Վեհափառութիւնը Իր վեհանձնութեամբ, ըստ օրինաց, հաճեցաւ իմ ընտրութիւնս պատուել Իր կայս. փայլով, այսպէս ցուցնելով Իր Բարձր շնորհը հանդէպ Օրթոտոքս հասարակութեան և ինծի, որ Ձեր Վեհափառութեան համար ջերմ աղօթքներ կ'ընեմ։

«Այժմ առաջին անգամ ըլլալով Ձեր Վեհափառութեան ներկայանալով, Իր Գահուն կը մատուցանեմ ջերմագին շնորհակալութիւնները և խորին երախտագիտութիւնս Իր բոլոր Օրթոտոքս Քրիստոնեայ հաւատարիմ հպատակներուն, մեր եկեղեցիին բոլոր սրբազան կրօնաւորներուն և իմ, որ հիմա խորին յարգանօք Ձեր Վեհափառութեան առջեւ կը գտնուիմ։

«Այս հանդիսաւոր վայրկեանին մեծ պարտականութիւն կը համարիմ Ձեր Վեհափառութիւնը վստահեցնել թէ իմ Եկեղեցիս հոգեւոր պետի պաշտօնս ի գործ պիտի դնեմ միշտ Ձեր Վեհափառութեան Անձին և Իր կայս. իրաւունքներուն հանդէպ հնազանդութիւն և հաւատարմութիւն յայտնելով, վստահ ըլլալով որ Ձեր Վեհափառութիւնը Իր կայս. շնորհներէն չպիտի զրկէ զիս։

«Բարձրեալն Աստուած թող պահէ պահպանէ Ձեր Վեհափառութիւնը իր փառապանծ Գահուն վրայ։ Ամէն»։

* * *

Տ. Եուաքիմ Պատրիարքը Կայս. Պալատէն ուղղակի Բ. Դուռը երթալով ներկայացաւ Մեծ-Եպարքոսին, որ մեծ սրահին մէջ իր Ֆիկնապահներուն հետ ոտքի կեցած էր։ Յունաց Պատրիարքը հետեւեալ բանախօսութիւնը ըրաւ Ն. Բարձրութեան առջեւ։

«Բարձրապատիւ Տէր,

«Վեհ. Սուլթանին վեհ բարեացակամութեան շնորհիւ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւ ունեցած ատենս յայտնեցի Իմ եւ Օրթոտոքս հասարակութեան երախտագիտութիւնն ու շնորհակալութիւնները կայս. շնորհաց համար։ Հիմայ ալ Ձեր բարեացակամ Բարձրութեան և կայս. կառավարութեան կը յայտնեմ մեր խորին շնորհակալութիւնները, իմ ընտրութեանս առթին ընծայուած օգնութեան համար, եւ Աստուածային օժանդակութիւնը կը խնդրեմ Ձեր բարձրութեան ի գլուխ հանելու համար այն բարձր պաշտօնը զոր կայս. վստահութեամբ կը վարէ։ Աստուած պահէ Մեր Կայսրն ու Վեհապետը Սուլթան Ապտիւլհամիտ Խանը»։

Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Խալիլ Րիֆաթ փաշա սիրալիր խօսքեր ըրաւ Պատրիարքին, և հաւաստեց թէ Պատրիարքական պաշտօնին մէջ միշտ պիտի օգնէ անոր։ Յետոյ խօսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ իրենց միջեւ։ Մեծ-Եպարքոսը ըսաւ թէ ինքը շատ լաւ կը յիշէ Տ. Եուաքիմը՝ երբ նա Սելանիկի մետրոպոլիտ էր, և յարեց թէ Պատրիարքը իր կորովը պահած է, մինչ ինքը տարիներու բեռան տակ ընկճած է։

Յետոյ Տ. Եուաքիմ Պատրիարքը յաջորդաբար այցելեց Ներքին Գործոց Նախարար Մէմտուհ փաշայի, Մեծ.-Եպարքոսութեան խորհրդական Թէվֆիք փաշայի, Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Սաիտ փաշայի և Արտաքին Գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի։

Ն. Սրբազնութիւնը ապա Դատական պաշտօնատունը երթալով ներկայացաւ նախարար Բարձր. Ապտիւր Րահման փաշայի, որու քով էր կրօնից տեսուչ Զիւվէր պէյ։ Պատրիարքը հոն հետեւեալ բանախօսութիւնը ըրաւ.—

«Բարձրապատիւ տէր,

«Խորին յարգանօք և փութալով կը ներկայանամ Ձեր բարեացակամ Բարձրութեան եւ կը յայտնեմ Պատրիարքարանին և մեր բոլորին խորին շնորհակալութիւններ և երախտագիտութիւնը, իմ երկրորդ անգամ Պատրիարք ընտրուելուս առթիւ։

«Կը խնդրեմ Ձեր Բարձրութենէն որ ինչպէս անցեալին նոյնպէս և ապագային մէջ ալ հսկէ Պատրիարքարանի ընթացիկ գործերուն, որով միշտ երախտապարտ պիտի ըլլանք Ձեզի։ Կը խնդրեմ Աստուծմէ որ Ձեր Բարձրութեան կարողութիւն տայ իր բարձր պաշտօնը՝ որ է Արդարութիւնը ի գործ դնել՝ կատարելու համար»։

* * *

Տ. Եուաքիմ Պատրիարքը յետոյ ուղղակի Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գնաց, ուր կատարուած արարողութեանց մասին երէկ երկարօրէն խօսած էինք։

Ն. Սրբազնութիւնը եկեղեցիին մէջ հետեւեալ քարոզը խօսեցաւ.—

«Կեանքի մէջ բարի գործերը և առաքինութիւնը պէտք է ընկերական հաւատքին, Մեր Ս. Եկեղեցին հիմնուած է ճշմարտութեան և արդարութեան վրայ։ Հետեւաբար իրեն պաշտամունքներուն պաշտօնն ալ միեւնոյն սկզբունքներուն վրայ հիմնուած պէտք է ըլլայ։ Այսպէս, պէտք է անխախտ հաւատք ունենալ Աստուծոյ վրայ, Անոր սուրբ պատուէրներուն համաձայն գործել, նուիրումութիւն, յարատեւութիւն աշխատանքի մէջ, հաւատարիմ յարգանք օգոստափառ կառավարութեան իրաւանց, անկեղծ և սիրալիր յարաբերութիւն ուրիշ ազգերու հետ, և կեանք մը՝ համաձայն Ս. Գրոց պատուէրին. «Մի՛ ըներ ուրիշին այն բանը, զոր չես ուզեր որ ուրիշը քեզի ընէ»։

«Բայց բարիքը ձեռք բերելու և վայելելու համար, պէտք է օրէնքները վերահաստատել, եթէ մարդկային ակարութեամբ անտես առնուին երբեմն։ Ամէնքս ալ անհրաժեշտ և հարկեցուցիչ նկատելու ենք այս պէտքը։

«Սինոդի կազմութեան օրէնքին կէտ առ կէտ գործադրութիւնը հոգածութեան գլխաւոր առարկայ մը եղած է, որովհետեւ անոր մէջ ո՛ և է փոփոխութիւն մտցուիլը փոխանակ նպաստելու հանրային օգուտին, վնասակար անկանոնութիւն մը կը պատճառէ։ Ամենուն ուշադրութիւնը պէտք է ուղղուի նաեւ եպիսկոպոսներու նորոգ փոփոխութիւններու անկանոնութեանց որ վընասած է Եկեղեցւոյն, քրիստոնեաներու և նոյն իսկ եպիսկոպոսներու։ Եպիսկոպոսներու ընտրութեան օրէնքը որ մասնաւորապէս քանի մը տարիէ ի վեր անտես առնուած է, աւելի ուշադրութեամբ պէտք է գործադրուի։ Եպիսկոպոսական աստիճանը պէտք է միմիայն աստուածաբանական վարժարանին աշակերտներուն տրուի և նոյն իսկ անոնց համար անբասիր վարք ու բարք մը ունենալ անհրաժեշտ է, վասնզի այն գործունէութիւնները որոնց միջոցով զանազան կողմէ եկող ուսանողներ եկեղեցական նըւիրական փարախին մէջ կը մտնեն, ազնուական հարուած մը կուտան այդ նուիրապետական և եկեղեցական մարմնոյն։ Կը փափաքինք որ գործադրուի օրէնքի այն տրամադրութիւնը որ նախապատուութիւն կուտայ Աստուածաբանական վարժարանի շրջանաւարտներուն։ Պէտք է նաեւ կարգ մը միջոցներ ձեռք առնել Քրիստոնէից վերայ հսկելու համար։ Շատ գործեր կան կատարելիք որպէսզի գժտութեան որոմը չմտնէ այն շրջանակին մէջ ուր Աւետարանի արդարութիւնը կը տիրէ։ Ուրիշ էական կէտ մըն է ինքնագլուխ օրթոտոքս Ս. Եկեղեցիներու հետ եղբայրական և աւետարանական յարաբերութիւնը։ Այս մայր եկեղեցին պէտք է աւելի ուշադիր հսկէ համերաշխութեան, պահպանելու համար հանրային և մասնաւոր օգուտը և վերջ տալու համար տեղային գժտութիւններու, որոնք հակառակ են եկեղեցական ժողովներու կանոնական պատուէրներուն և աւետարանական սկզբունքներուն։ Այն հին սկզբունքը այսինքն յաճախադէպ յարաբերութիւնները քոյր եկեղեցիներու հետ որոնց գլուխը կը գտնուի Քրիստոսի մեր Մայր Եկեղեցին ունենալով նախաթոռութիւն և առաջնութիւն, պէտք է փառաւորուի իրբև սուրբ դրօշակ մը եկեղեցւոյն մէջ։ Այսպէս վարուելով հաճելի պիտի ըլլանք Աստուծոյ Իրեն տալով ինչ որ Իրենն է տրդէն»։

Տ. Եուաքիմ Պատրիարքը, ինչպէս երէկ գրեցինք, իր քարոզը վերջացուց Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեանը համար ջերմագին մաղթանքներ ընելով, որոնք ընդունուեցան ամէնններով ներկաներուն կողմէ։

ՉԻՆԱՍՏԱՆ զրկուած Օսմ. պատուիրակութիւնը, որուն համար գրած էինք թէ հրահանգ ստացած է մայրաքաղաքս վերադառնալ, Շանկայէն Ճաբոն գացեր է այցելելու համար Թօքիօ մայրաքաղաքը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.— «Ֆրանքֆուրթէր Զայթունկ» խօսելով Թուրքիոյ և Ռումանիոյ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրին վրայ, և ըսելով թէ անիկա երկու երկիրներու համար ալ շատ շահաւոր պիտի ըլլայ, կը յարէ թէ Ռումանիա շատ անգամ ցոյց տուած է Թուրքիոյ հանդէպ իր ունեցած բարեկամութեան ապացոյցները և թէ բնաւ չեղած չէ Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը պահպանելու սկզբունքէն։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Սօֆիայէն կը գրեն թէ՝ Ալեքսանդր Միխայլովիչ Մեծ Դուքսին Պուլկարիա ընելիք այցելութեան մասին կ'ըսուի թէ՝ մեծ-դուքսը Վառնայի մօտ Եօքսինօկրատ մէջ միայն պիտի այցելէ Ֆերտինանտ իշխանին։

—Նատէժտա Պուլկարական շոգենաւը նորոգուելու համար Սեւաստոպոլի նաւարանը ղրկեր է։ Նորոգութեանց ծախքը 20000 ֆր. կը հաշուուի։ Պուլկարական ուրիշ շոգենաւ մըն ալ հոն պիտի երթայ նորոգուելու։

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Ղալաթիոյ մաքսատան իշխանութիւնները «Ամֆիթրիթ» հելլենական շոգենաւով մայրաքաղաքս բերուած 60ի չափ թիթեղեայ սընտուկներ գրաւած են, որոնք մաքսատունէն անցուիլ կը փորձուէին իբր ձիթապտուղի տուփեր։ Ցերաւի այդ սնտուկները ձիթապտուղ կը պարունակէին, սակայն անոնց տակը հրացանի և րէվոլվէրի յատուկ խողովակներ կային, որոնց թիւը կ'հասնի 40-50 հազարի։ Ոստիկանութիւնը 4 ձերբակալութիւններ կատարած է։ Զանոնք մաքսէն փախցնել փորձող Տիմիթրի և Նորկի անուն երկու անձեր ալ ձերբակալուած են,

ԻՏԱԼԱԿԱՆ կառավարութիւնը խնդրած է Բ. Դռնէն վաւերացնել Տիրաջջօյի Իտալական նոր հիւպատոսին անուանումը։

ՈՍԿՈՐԻ ՄՆԱՑՈՐԴ.— Սիսակ Ֆէրթէ էֆ. ձեռնհաս պաշտօնատունէն արտօնութիւն խնդրած է մայրաքաղաքս և շրջականերուն մէջ ասդին անդին նետուած ոսկորները հաւաքելու։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Սելանիկցի Սեւբէյյա պէյ երէկ Ղալաթիոյ կամուրջէն անցած ատեն կաթուածահար ըլլալով յանկարծամահ եղաւ։

ՄԱՆԱՍԹԸՐԻ ԵՒ ՔՈՍՈՎԱՅԻ մէջ կրթութիւնը ծաւալելու պաշտօն ունեցող մասնաւոր պատուիրակութիւնը վերջերս Տէպրէի Պալէս հասեր և այցելեր է Մալիսայի մէջ գտնուող վարժարանները. որոնց ուսուցիչները խնդրագրով մը յայտներ են իրենց ամսաթոշակներուն անբաւականութիւնը։ Պատուիրակութիւնը պատասխաներ է անոնց թէ՝ իրենց խնդիրքը պիտի ընդունուի։ Մալիսայի մէջ 15 և Փօգ-ը-Մալիսայի մէջ ալ 12 նոր վարժարաններ պիտի հաստատուին։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Աղեքսանդրիոյ Առողջապահական Խորհրդէն Օսմ. պատուիրակին մէկ տեղեկագրէն կը տեսնուի թէ՝ Զագազիկի մէջ յունիս 13էն 18, այսինքն 5 օրուան մէջ ժանտախտէ 18 դէպք եւ 5 մահ պատահած են։ Մինէի մէջ 18ին՝ ժանտախտ 2 դէպք, իսկ Աղեքսանդրիոյ մէջ նոյն օրը 1 դէպք։

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ.—Յունիս 17էն 23 Կ. Պոլսոյ մէջ 229 մահ պատահած են, որոց 8ը կարմրախտէ, 11ը հարսանիթէ, 6ը ժանտատենդէ, 10 շնչափողի հիւանդութիւններէ, և միւսները զանազան ախտերէ, արկածներէ, ոճիրներէ են։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ կուսակալը վերջերս Մարտին այցելած ատեն տեսնելով որ քաղաքին բանտին մէջ գտնուող 173 բանտարկեալներուն 71ը տակաւին չեն դատապարտուած եւ ամիսներէ ի վեր բանտ կը մնան, հրաման ըրեր է որ անմիջապէս անոնց դատերը տեսնուին, և եթէ անպարտներ կան ազատ արձակուին։

ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ ՄԸ պատահեր է Բալանկա գիւղին մէջ։ 6 Պուլկար գիւղացիներ, որոնք դաշտին մէջ աշխատողներու ուտելիք կը տանէին, ճամբան փոթորիկէ եւ անձրեւէ բռնուելով ծառի մը տակ ապաստաներ են։ Նոյն ժամուն ծառին մէկ մասը փլչելով իր տակ ծածկեր է խեղճ գեղջուկները։ Փլուզումէն յառաջ եկած ձայնէն դաշտին մէջ աշխատողները և ոստիկան-զինուորներ վրայ հասնելով փլատակները մէկ կողմ ըրեր, և յաջողեր են արկածեալները դուրս հանել, որոնց երկուքը տակաւին կը շնչէին, իսկ միւս 4ը ծառին ծանրութենէն ճզմուած և մեռած էին։

ԶՈՐԼՈՒԻՆ կը գրեն թէ երկուշաբթի օրը իւրաքանչիւրը 100 արամ ծանրութեամբ կարկուտ տեղալով 8000. ոսկի վնաս պատճառեր է անգաստաններուն։

ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐՈՒ և թասքերներու համար յատուկ իլմուխապերներ պիտի տպագրուին, որոնք Թաղերու իմամներուն, մուխթարներուն, խանճիներուն են. պիտի տրուին, պէտք եղած ատեն դուրս երթալ ուզող անձերու բաժնուելու համար։ Այդ իլմուխապերները տուող իմամները, մուխթարները են. միայն 5 զրուշ վարձք առնելու իրաւունք պիտի ունենան։

ՓԱՍՏԱԲԱՆ Պ. Ռոզանթալ դատ բացած է Պոլսոյ Դատական Ա. դատարանին առջեւ, փաստաբան Մէհմէտ Պէհրամ էֆ.ի դէմ, որ Թ. Հաքիքաթ լրագրին մէջ վրէժ լուծելու նպատակաւ անուանարկիչ հրատարակութիւններ ըրած էր իրեն մասին։

ՈՂՋ ՈՂՋ ԱՅՐՈՒԱԾ.— Պրուսայէն կը գրեն մեզ.—«Ինէկէօլ գաւառակին Հասանպէյլը գիւղակին մէջ ահաւոր ոճիր մը գործուեցաւ։ Ժամանակէ մը ի վեր ծանր հիւանդութիւն մը ծագած էր գիւղին և շրջականերուն բոլոր արջառներուն մէջ, այնպէս որ բոլոր ագարակապանները մեծ մտատանջութեան մէջ ինկած այս ախտը անհետացնելու համար միջոց մը կը փնտռէին։ Ամեն բան անօգուտ եղաւ և հիւանդութիւնը դեռ չէր դադրեցներ իր կոտորածը, որ հաւանականաբար արջառախտ էր։ Օր մըն ալ Թշուառականին մէկը կ'ելլէ և մասնաւոր խնդիրներու համար գիւղացիէ մը վրէժ լուծելու համար, կ'ըսէ թէ անոր քոյրն է այս չարիքներուն միակ պատճառը, և կը յաջողի ամէնն ալ համոզել թէ այդ գեղջուհին և անոր քրոջ պատճառաւ այդ հիւանդութիւնը մէջտեղ ելած է։ Անգամ մը որ այս լուրը տարածուեցաւ, բոլոր գիւղացիները միասին որոշեցին սպաննել այդ վնասակար արարածները և անոնց բնակած խրճիթին մօտ կրակ մը վառելով քրոջը տղաքին առջեւ ողջ ողջ այրեցին եղբայրը։ Այս վայրենի արարքէն վերջը կարմրցած երկաթով խեղճ կնոջ մարմինը խարել սկսան, սպառնալով որ իր ոճիրը խոստովանի։ Կինը շատ դէշ վիճակի մէջ կը գտնուի հիմա։ Կառավարութիւնը անմիջական միջոցներ ձեռք առած է, յանցաւորները ձերբակալելու համար։»

ԸՆԿԵՑԻԿ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնատունը հրամաններ տուած է առ որ անկ է, որպէս զի ասկէ ետքը փողոցի մը մէջ ընկեցիկ մանուկ տեսնուելու պարագային անմիջապէս խիստ քննութիւն մը բացուի, և այդ մանկան ծնողքը գտնուելով դատարանին յանձնուի, օրինական պատիժին ենթարկուելու համար։

ԱՌՋԻ գիշերուան անձրեւին հետեւանօք Կէօք Սույուի գետակը յորդեր և բաւական վնաս պատճառեր է։ Դարձեալ նոյն օրը փչող սաստիկ հովին հետեւանօք Գալըճըքի ծովեզերքին մօտ բազմաթիւ նաւակներ, փոքր առագաստանաւեր և մակոյկներ բաւական մեծ վնասի մը են թարկուեր և մէկ քանին Գալըճըքի և Հայտար Փաշայի առջեւ ապաստանելով արգիլք եղեր են շոգենաւերուն անցուդարձին։ Առաջ բերած առագաստանաւ մըն ալ Գալըճըքի առջեւ ընկղմեր է, սակայն նաւաստիները ազատուեր են։

—Նոյն առտուն Մահսուսէի «Նիւզհէթիէ» շոգենաւը կամուրջ երթալու պահուն Գըճալըքի առջեւ հասած ատեն փչող հովին սաստկութենէն ծխանները փլերեն, և շոգենաւն ալ տաշտի մը պէս սկսեր է ծովուն վրայ տարուբերիլ։ Ճամբորդներուն մէջ խուճապ մը տիրեր է. և շատեր ալ ընկղմելու ժամը հասած կարծելով սկսեր են ճիչեր արձակել։ Բարեբաղդաբար օգնութիւն հասցուելով ուղեւորները կրցեր են ցամաք ելլել։

—Ցամաքի վրայ ալ Բաբաղ Բէօքքիւսիի և Սինէմզիւզի կողմերը մէկ քանի խարխուլ խրճիթներ փլեր են։ Անձի կորուստ չկայ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—1901 յունիս 2/15ի 5րդ վիճակահանութեան մէջ ելած են 1896 5 առ հարիւր Օսմ. փոխառութեան (2.975,200 անգլ. ոսկի) պարտաթուղթերուն հետեւեալ 900 թիւերը.—

2461էն	2510	67411էն	67460
5011էն	5060	68811էն	68860
9061էն	9110	92011էն	92060
13511էն	13560	100461էն	100510
16711էն	16760	102011էն	102060
45211էն	45260	113961էն	114010
57211էն	57260	126261էն	126310
58561էն	58610	127561էն	127610
64961էն	65010	131861էն	131910

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 24 յունիս.— Նոր և ծանր շըփոթութիւններ ծագեր են Մանչուրիոյ մէջ։ Երկաթուղիին մեծ մասը քանդուեր է։

—Լիւս Սալիւս կոմսին դատը սկսաւ Բարձրագոյն Ատեանին առջեւ։ Ամբաստանեալը պնդեց թէ Ատեանը անձեռնհաս է զինքը դատելու, բայց սակայն մերժուեցաւ։ Պ. Պ. Ցրէյսինէ և Բօլէոլօկ մերժեցին ատեանին ներկայանալ իբրեւ վկայ։ Պ. Պ. Տէսուլէս և Մարսէլ Հապէռ գրեցին ծերակոյտին նախագահ Պ. Ֆալիէռի թէ բնաւ ո և է յարաբերութիւն չեն ունեցած Պ. Գիւֆէրի և կոմս Լիւս Սալիւսի հետ։ Կը յուսացուի որ վճռը (երէկ) իրիկուն վճռուի տրուի։

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութիւնը հրամայեց զեղչել իր Մայրաքաղաքին Արեւելքի մարտանաւերուն թիւը։ Հոն գտնուող չորս մարտանաւերէն երկուքը միայն Չինական ջուրերը պիտի մնան։ Ծովակալին զինուորներուն թիւն ալ հարիւրի պիտի իջեցուի։

ԿՐԱՏՈՔ.— Քրուկէրինները զօրավարը անցեալ չորեքշաբթի Վաթէ-Գլորէ մէջ յանկարծ Անգլիացիներուն վրայ յարձակեցաւ։ Անգլիացիները ունեցան տասը մեռեալ և տասնըմէկ վիրաւոր։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վալտերզէ Մարէշալը իր այցելակոյթով՝ Նախասուքէն ճամբայ ելաւ դէպի Ասէն։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիա Չինու հետ բանակցութիւնները պիտի վերսկսի Մանչուրիոյ դրաւման մասին, երբ արքունիքը Բէքին դառնայ։

—Երկուշ. Ժողովը ուրբաթ օրը պիտի վիճաբանէ ընկերակցութեանց օրինագծին մէջ Ծերակոյտին կողմէ եղած բարեփոխումներուն վրայ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Նախարարաց խորհուրդին մէջ Պ. Սակաստա յայտարարեց թէ չի կարծեր թէ Անգլիա ո և է թշնամական դիտում ունենայ, և թէ 42 մարտանաւերու և 40000 հազար զօրքերու Ճիպրալթար ներկայութիւնը Սպանիոյ հետ պատերազմելէ բոլորովին տարբեր նպատակ ունին։

ՊԷՔԻՆ.—Չուն իշխանը մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնէ Գերմանիա այցելելու, Յուլիսի մէջ ճամբայ պիտի ելլէ, իրեն հետեւորդ ունենալով 20 պաշտօնեաներ և 50 սպասաւոր։ Շատ մը զարգացած Չինացիներ որոնք կ'ուզեն Եւրոպան ճանչնալ կը փափաքին իշխանին հետեւորդներուն մէջ մտնել, նոյն իսկ ամէնէն անշան պաշտօնը յանձն առնելով։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 յունիս.— «Տէյլի Մէյլ» կը ծանուցանէ թէ՝ Լոնտոն զրկուած Մարոքեան պատուիրակութիւնը պայմանագիր մը պիտի ստորագրէ, որով Մարոք պիտի բացուի Եւրոպայի վաճառականութեան առջեւ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Շար. ուղիղ Նուիրատուութեանց)

Սբ. Զատկի առթիւ երկու բարեսէր ազգայնոց միջոցաւ Գաւճէզարուն, Պալըգլարը և այլ տեղի սեղանաւորներէ բըրինձ և ամսաց գնուելու համար հանգանակուեցաւ ըստ հետեւեալ ցուցակի.—Բարսեղ Իսթամպօլլեան 140, Բարսեղ Գալըպտճեան, Յակոբ Գր. Սթամպօլլեան 108ական։ Տէր Յակոբեան և Մեծատուրեան, Յակոբ Այճեան, Գ. Մարգարեան և Գաբրիէլեան 100ական։ Եղիա Պողիկեանեան 60, Յակոբ Զամպաքճեան, Թէքէլիպաշեան և Պօղոսեան 40ական, Մ. Լութֆեան 30, Մ. Յովհաննէս Պ. Սիսլեան, Յակոբ Իսպէնչեան, Է. Թէքլէմէզեան, Մ. Ղազիկեան և Կ. Տօսաքեան 20ական։ Յակոբ Գօճապըլըքեան, Գարեգին, ՌՄ 10ական։

Ամէն, Ս. Պատրիարք Հայր 30 քաշ չագարեղէն։ Այրի Տիկին Նէմզուր Յ. Գրնտալեան և որդիք իրենց ննջեցելոց հոգւոյն ընդհանուր պատարագելոց տուած հացկերոյթին առթիւ նուիրած են 58 քաշ բաթաթէս 40 քաշ բրինձ, 29 քաշ իւղ, 20 քաշ շաքար, 1 քաշ Փըսաղդ, 200 քիլօ հաց, 193½ քաշ դառան միս, 2 ու կէս քաշ վարդեջուր, 20 քաշ չագարեղէն։

Եղբարք Կեսարեան 5889 ու կէս գըրշոցովութեամբ 114 կտոր բժշկական պիտոյք և գործիք։ Ֆաթսալի Յարութիւն էֆ. Սանճատեան՝ 2 ծրար մկրատ և 2 հատ խոտի մկրատ։ Տքթ. Լուիճի Մօնճերի 24 շիշ «Վէն աը քինքինա սեբավէլլօ»։ Տքթ. Ն. Տագաւորեան 1 հատ «Բնական Պատմութիւն»։ Գրիգոր էֆ. Մագուլեան՝ 1 հատ մեծ ժամացոյց սրահի։

Պօղոս Քէքէսթէճեան 30 հատ «Հանդէս արարչագործութեան Աստուծոյ», Լեւոն Բանիկեան 1 օրինակ «Հանրագիտակ» հանդէս, Տիկին Տիրուհի Յարութիւն Գեւորգեան 8 հատ սպիտակեղէն և 1 հատ արծաթ փոքր գլուխ, Տիկին Մարիամ Պոյաճեան՝ Ատանացի 6 քաշ պուլկուր և 2 քաշ չէհրիէ, Յարութիւն Տամլամեան 1 գաւանակ, 10 բարեսէր անձեր 1 ծրար սաթէն, 1 կրօգա կօշկի ներկ, 5 քաշ կեղեւած կաղին, 1 այծ և 1 ուլ, 1 ծրար սաթէն, 1 կրօգա կօշկի ներկ, 5 քաշ կեղեւած կաղին, 1 այծ և 1 ուլ, 23 հատ հաւկիթ և 2 քաշ պուլկուր, 100 արամ ափիոն։ Պարտիզպան Գաճճէղանեան 1 կտոր քէրէմիտ։

∴ Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ նաեւ հետեւեալ սափրիչ արհեստաւորաց, որոնք ըստ իրենց բարի սովորութեան ապրիլ ամսոյ մէջ Հի-

ւոնդամոցս այցելելով ահճնաչծրաբար աւծելած են պատասպարակալները որոնք են. —Բզզնոց Գործւէն Մ. Ցաւոր աղա Սըրխըրեան, Գուշ Գործւէն Մհա. Կորատյեա, Փիլիպոս, Ալթան և Մհա. Խաչիկ աղաները. Սամաթիայէն Մհա. Համբար Հալէպլեան, Մհա. Համբար Ցորութիւնեան և Կորայեա աղաները, նոյնպէս Ալեքսան աղա Զարքճեան որ մարմ ամսոյ մէջ եւս այցելած է։ (Կ–ե)

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

AU PRINTEMPS

Օ ԲՐԷՆԹԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ԳԱԼՖՈՐՈՒԼՕ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 345

Բերայի Թաղապետութիւնը Մեծ Պողոտան լայնցնելու համար, վերջնականապէս որոշած է ի մօտոյ Օ ԲՐԷՆԹԱՆ վաճառատունը (պատկանեալ Գ. Գալֆօրուլօի) կործել, ինչպէս նաև Նորակառոյց Անգլիական դպրոցին քովը գտնուող միւս շէնքերը, վաճառատունը բնակաբար վերջնականութեան միջոցին գոց պիտի մնայ, և անոր տեղը սահմանել է, կարելի եղածին չափ շուտ ամբողջ կերպասները, գլխարկները ևլն. մեծ զեղջութեամբ ծախելու։ Ուստի վերոյիշեալ վաճառատան տէրը պատիւ ունի ծանուցանելու հասարակութեանը 100ին 20 զեղչով պիտի ծախուին ապրանքին կարգի մետաքսեղէններ և բրդեղէններ, տիկնանց վերարկուներ, զանազան կտանիթեփներ, սանթէլներ, հովանոցներ, վերջերս Բարիզէն հասած և նորք ճաշակով պատրաստուած տիկնանց գլխարկներ, ևլն։

Հետևաբար մասնաւորապէս կը յանձնարարուի սոյն հասարակութեան այս պիտի առիթէ մը օգտուիլ։ 37—22

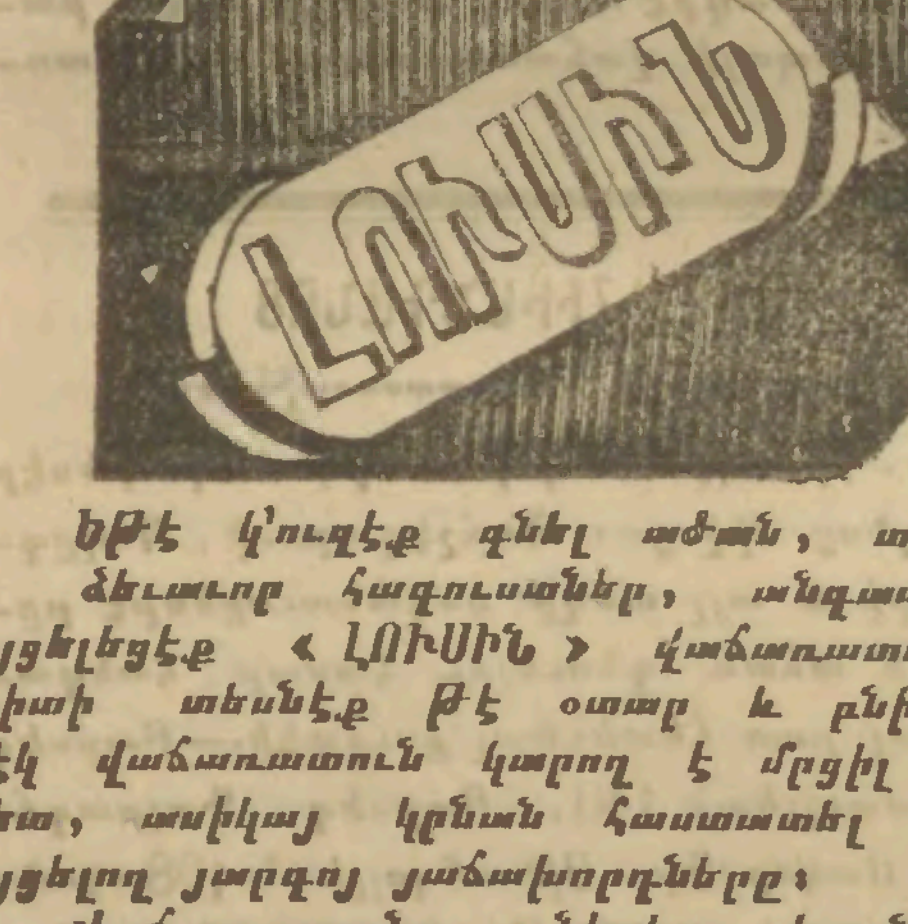
ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱՓՈՎ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ

Համօբալօ խան

Նօ. 20 ՎԵՐՋԻՆ ՅԱՐԿԻՆ Նօ. 20

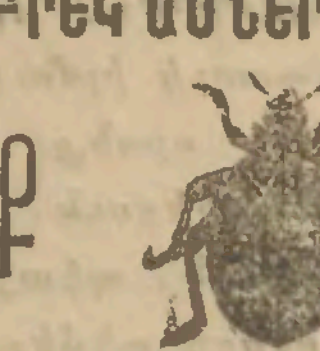
Եթէ կ'ուզէք գնել աժան, ազնիւ և ձեւաւոր հագուստներ, անգամ մը այցելեցէք «ԼՈՒՍԻՆ» վաճառատունը, պիտի տեսնէք թէ օտար և բնիկ ոչ մէկ վաճառատուն կարող է մրցիլ մեզի հետ, ասիկայ կրնան հաստատել մեզի այցելող յարգոյ յաճախորդները։

Վաճառատունս ներկայ եղանակիս համեմատ մեծ քանակութեամբ պատրաստ ապրանքներ ունի, նոյնպէս և մեր վարպետ ձեւագէտին ձեռամբ չափու վրայ խիստ ընտիր և ազնիւ տարազներէ հանդերձեղէններ, սմօքին, ֆրաք, ևլն. կը պատրաստուին։ Եթէ պատրաստուած հագուստները յաճախորդներու ճաշակին յարմար չըլլան՝ սիրով ետ պիտի ընդունուին։ Այս մեծ առաւելութենէն կրնայ հասկցուիլ թէ ընտիր ճաշակի համեմատ շինուածքներու վրայ կը ծախուին. ըստ կարի ամենաչափաւոր գներով, այսպէս վստահելով ամէն մրցում։ Մէկ անգամ փորձի համար այցելեցէք սոյն վաճառատունս, և կը յուսանք որ ամէն այցելողները գոհ պիտի մնան։ 100—48

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԲՐԵԿ ԱՄՆԵՐ

ԹԷ ՈՐ Կ'ՈՒԶԷՔ

ՄԵՌՆԻՔ ԱՄԱՌՆ ԱՌՆԵՑ

ԿԱԹԻԼՄԻ ԱՌԻՒՆ ՏԱԼՈՎ

6 ամիս շարունակ չարաճճի միջատներուն ձեռքէն ազատուիլ և ձեր մարմինը մաքուր պահել։

Կայ միջոց մը, այն ալ մէկ դահեկանի վճարումն է։

Եւ այս եզական փոշին պիտի գանէք Կէօմիւշ-Փողաղի գլուխը (Զարշը գափուսը), Լ. Կիւմիւշեանի Սուլթանիյէ ծանօթ դեղարանը։ 30—27

ՓՈՒԹԱՑԷՔ ԳՆԵԼՈՒ

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշայի ելուքը, Թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաև երեկոյթներու և տնական տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս յանձնարարուած անոյշները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուի նաև ֆինդան և ուրիշ տեսակ շաքարներու հօր ամբերք մը։

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 104—53

ԻՖԱԳԱԹԻ ՋՈՒՐԸ

Տրապիզոնէն մէկ ժամ հեռու գտնուած Թխտրոհա գիւղին Իֆագաթ կոչուած աղէկ բղխող հանքային ջուրը, որ ամէն կարգի օգտակար յատկութիւններ կը պարունակէ, մայրաքաղաքիս մէջ և Թուրքիոյ ամէն կողմերը ծախու հանուած է։ Այս ջուրը գործածողները կը վկայեն թէ ըստ ամոքիչ, Թոքերու և լեարդի հիւանդութեանց համար շատ մաքրող և օգտակար է։ Իֆագաթի ջուրը Եւրոպայէն բերուած հանքային կարգ մը ջուրերէն գերազանց է։ Բժշկական վարժարանի մէջ այդ ջուրը տարրալուծելով հաստատուած է որ վերոյիշեալ հիւանդութիւններէն զատ, իր մէջ ըստ քանակաւին ծըծումբ պարունակելուն համար, մորթի հիւանդութեանց վրայ ալ մեծ ազդեցութիւն ունի։ Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։ 10—5

ԳԻՆԻ, ՕՂԻ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔ
ԽՆԴՐՈՂՆԵՐԸ ԴԻՄԵՆ

ԻԶՄԻՐ, Հայոց Առաջնորդարանի փողոց

ՄԵԾ ԳԻՆԵՏՈՒՆ ԳՈՒՇ ԱՏԱՅԻ

Այս հանրածանօթ գինետան մէջ կը գտնուին Գուշ ատայի զուտ խաղողէ շինուած գինիներ, օղի, քօնեաք, կեպոս, ևլն. և ամէն տեսակ մասթիքա։

ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ՏԱՐՈՒԱՆ ԳԻՆԻՆԵՐ

Կ.Պոլսէն և գաւառներէն եկած խնդրանքներ—մեծ կամ փոքր քանակութեամբ—անմիջապէս ճշդութեամբ ու արագութեամբ կը կատարուին։

Գիները ԽԻՍՏ չափաւոր

Նամակով պէտք է դիմել

ՍՏԵՓԱՆ Մ. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Հայոց Առաջնորդարանի փողոց, ԻԶՄԻՐ 35—30

Օրինակի համար, 80 զր.ի ապրանք գնողը 20 զր. կանխիկ և ամսական համար շաբաթը 5 կամ ամիսը 20 զր. պիտի վճարէ։ 160 զր.ի գնողը 40 զր. կանխիկ և շաբաթը 10 կամ ամիսը 40 զր. պիտի վճարէ։ Եւ այսպէս շարունակաբար, սոյն համեմատութեամբ։

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828 - 1829ԻՆ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1899 տարւոյ վերջը հատուցած վնաս	240 միլ. Ֆր.
1899ին գանձուած ապահովագին	$19\frac{1}{2}$ » »
Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	105 » »
Ապահովագրուած դրամագլուխ	18 միլիառ Ֆր.

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1899 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	99 միլ. Ֆր.
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	253 » »
Դրամագլուխ և պահեստի դրամ	150 » »

որ ընթացիկ ապահովագրութիւններու գումարին հետ կը համեմատի 60% ինչ որ «ԻՒՆԻՕՆ»ի ապահովագրեալներուն մեծ երաշխաւորութիւն մը կուտայ, ՈՐՈՒ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՈՒՐԻՇ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՎ։

Արեւելքի համար զեղչուած գիներով մասնաւոր սակացոյց։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ոևէ ընկերութեան պայմանները։ Չհաշուած ինները տարուէ տարի անմիջական վճարումը, որով «ԻՒՆԻՕՆ»ի ապահովագրեալները ԶԵՐԾ են այն վնասներէն, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անձերը որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՁԵՒԻ ԵՒ ՎՆԱՍԱԿԱՐ [illegible] ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի տնօրէնութեան կեդրոնատեղին՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Օսմ. Պանքային դիմացը, Թահթաբլուն խանը։ Գործ.ք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

1900Ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ [illegible] ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

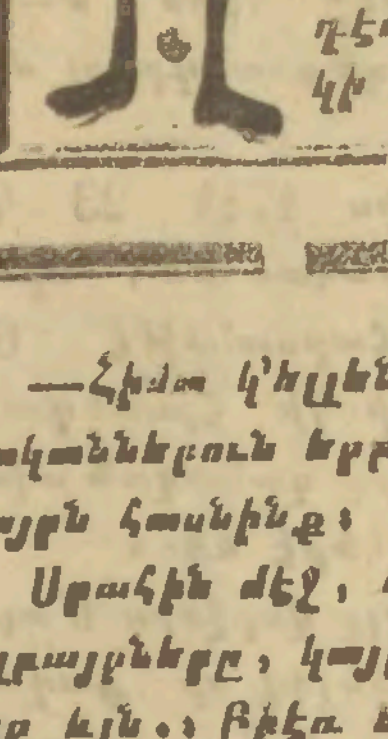
ՆԻՒ-ՀՕՄ

Ստացած է մեծ մրցանակը (Hors concours) և արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած է։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւսներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպը ձրի կ'ուսուցուի և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ՝ Յ. Կ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.— Պոլիս, Պահճէքապու, Համիտիյէ ճամբաչի Թիւ 7.

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.— Իզմիր, Սելանիկ, Աֆիոն-Գարահիսար ևլն. մէջ։

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՍԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՅԺ. ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՅԺ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Գ.Պոլիս, Պահճէ-Գափու, Ճէլալ Պէյ խանի կից, թիւ 1.

Ձիթիք Սրկիսի մաղազան

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ կտաւ և կաուչուքէ (քաուչուկ) առարկաներ, ածուխի կաթիշներ ([illegible]), տեսակ տեսակ գրեխներ ([illegible]), ելեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հիւանդիաջակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ ([illegible]) փոքր և մեծ մանրադիտակի ապակիներ, նոր տեսակ ու կիր և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

«Մարդ ըլլալու միջոցը» և «Ծնողաց կեանքը» անուն գրքերը որոնք մեծ յաջողութեամբ Պոլսոյ հուսք թիւ 10 Փրկիչ էֆ. Տէհլավէճեանին հրատարակած, ամէն ամուսնաց համար անհրաժեշտ պէտք մը դարձած են. մանաւանդ ազգականներու և բարեկամներու կողմէ նորապսակ ամոլներու արուելիք պէսպէս նուէրներուն մէջ անհրաժեշտ տեղը գրաւելու իրաւունքը վայելած են արդէն, Հետեւաբար ամէն ներկայանալուն, յիշեալ գիրքերէն մէկ մէկ օրինակ իբրեւ նուէր և ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՆՈՒԷՐ ՄԸ ընելու տանց՝ որոնք ամէնէն աւելի պէտք ունին գործնական գաստրաւ։ 10—2

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Մեծ Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձներու, Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Հավուզլը խան թիւ 25

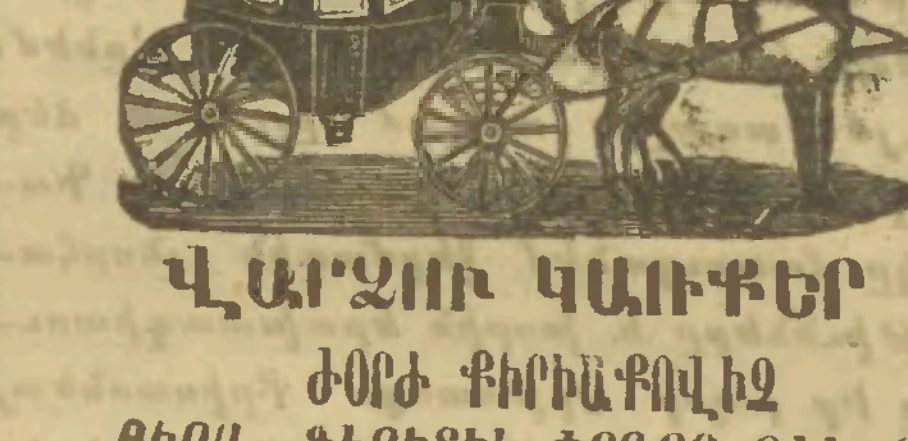
Այս վաճառատան տէրը և հիմնադիրը՝ Արթաք Մոսիկեան՝ իր յաճախորդներուն վստահութիւնը և համակրութիւնը գրաւած ըլլալով, յաջողութեան ամէն պայմաններով կը ներկայանայ իր այս ձեռնարկին մէջ։

Հրապարակին վրայ և ոչ մէկ վաճառատան մէջ նմանը չտեսնուած վարպետ ձեռք մը միշտ ներկայ է և պաշտօն ունի հաքիլ հանդերձներու լաւ պատրաստութեան։ Գիներու մասին գաղափար մը այն ատեն միայն կարելի է ունենալ մարդ, երբ ապրանաց վրայ նշանակուած թիւերը տեսնէ։

Կը խնդրուի ուշադիր կարդալ հետեւեալ խօսակցութիւնը.—Ձեր հագուստը Հաճի Շահին վաճառատունէն առինք։ —Ո՞ւր, ո՞վ պիտի ելլէ 69 ոտք սանդուղներէ վեր։ Ո՞վ պիտի յոգնի մինչեւ հոն։—Ինչ, չէ՞ք գիտեր, աշխարհ իմացաւ թէ Հաճի Շահին՝ խանին վերնայարկէն վար իջաւ իր յաճախորդներուն դիւրութեան համար, և այժմ կը գտնուի Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի մօտ թիւ 25 վաճառատունը։ Մարդը ամառն հագուստ ծախելու հիւանդութենէն բռնուած՝ չհամարձակեցաւ ուրիշներու նման սուղ և ծանր վարձքերը [illegible]։ Երկու տարի աժան վաճառատուն փնտռեց, փնտռեց, փնտռեց և վերջապէս գտաւ.... Հետեւաբար յաճախորդները թէ դիւրաւ պիտի գտնեն զինքը և թէ միեւնոյն աժան գիներով հագուստ պիտի հագնին։ Անշուշտ գիտէք թէ հրապարակին վրայ միայն Հաճի Շահինն է որ ընկեր չունի, և աժան ծախելուն մեծ պատճառը սա է որ շահածը ընկերներուն մէջ չի բաժներ։ Զինքը ճանչցող և իրեն համակրողները գիտեն որ անձնական ծախքը այնքան չափաւոր է որ գոհ սրտով ամէն պէտքէն կ'ըսէ, և փառք կուտայ....

—Ուրեմն երթանք Հաճի Շահինէն առնենք մեր հագուստը և մեր բարեկամաց ալ յանձնարարենք։

Կիրակի օրերը բաց է վաճառատունը— Մէկ թիւը 2 դր.—Նորոգութեան [illegible] ձրի։

ՎԱՐՁՈՒ ԿԱՌՔԵՐ

ԺՈՐԺ ՔԻՐԻԱՔՈՎԻՉ

ԲԵՐԱ, ՖԻՐՈՒՋԻ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 90

Լանտօներ, [illegible]ներ, [illegible]ներ ևլն. վարձու կը տրուին օրական կամ ամսական։ Հարսանեաց ևլն. յարմարութեանց համար [illegible]։

Գիները անմրցելի, Գործառնութիւնը անբերի 8—2

ՖԷՊՈՒՍ հանրածանօթ լուսանկարչատունը (Բ. Թարգուլ և Ա. Գովճեան) այս անգամ իր նախորդ տեղէն փոխադրուած է Գոն Մոաշէին դիմացը, Ալլահվէրտի քնսակարանին քով գտնուած նոր շէնքը։ Ֆէպուս լուսանկարչատունը այս նոր շէնքին մէջ կ'արժէ անգամ մը տեսնել, որովհետեւ ոչ թէ լուսանկարչատուն այլ Արեւելեան Թանգարան մը դարձած է։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (135)

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

ՄԱՍՆ Բ.
ՍԻՐՈՅ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

Թ.

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Ատոր Հէրպէս ձեռքը վերցնելով սոսկալի աղաղակ մը ինկաւ նաւապետին [illegible] վրայ.

Լըհօ կատաղութենէ կուրցած եւ գոչունցաւ և երբ իր շուրջը կերողազոտ տեսնել, պարպած ձեռքի հրացանը։

Հէրպէսի ուղեկիցն կամրները իր շուրջը գտնուողներուն վրան սրսկուեցան։

—Ծովը նետեցէք զինքը, գոչեց Լըհօ։

Ակնթարթի մը մէջ դիակը ծով նետուեցաւ։

—Գացէք միւս երկուքին, կայմերուն կապեցէք։ Մինչեւ վաղ առտու խորհելու ժամանակ կուտամ իրենց։

Երկու հաւատարիմ նաւաստիները կայմերուն կապուեցան։

Վիթօ և Մոլաքէն որոնք սանդուղներուն եւս կը գտնուէին, հրացաններն ձայնը լսելնուն հասկցան թէ գործը հեռացիւ կը կնճռոտէր։

Միւս կողմէ Բիէա և Կոսթոն ժխտատեալ, որոնք նոյն պահուն սրահին մէջ կը գտնուէին, դրան մը կղպուելուն և նիզակներու ձայներ առնելով դուրս վազեցին և տեսան որ սրահին դուռը ամրապէս գոցուած էր։

—Ի՞նչ կը նշանակէ այս, հարցուց Բիէա և խցիկներուն կողմը վազեց և տեսաւ որ անոնց դուռներն ալ գոցուած էին։

—Բանտարկուա՞ծ ենք միթէ, Կոսթոն։

Նոյն պահուն վերէն աղաղակներ և քրքիջներ լսուեցան։

—Ապստամբութի՞ւն ծագեր է։

—Կորսուա՞ծ ենք։

Երկու եղբայրները սրահ դարձան և իրենց ապաւինող տեսակ վառօդին առջեւ մէկ քանի վայրկեան լռութեան մնացին, ուրկէ եւ Բիէա ըսաւ.

—Կոսթոն, մեր կեանքը սուղ ծախելու ենք։

—Եղբայր, այո՛, բայց նախ պէտք է դուրս ելլել ասկէ։

—Հիմա կ'ելլենք, և վա՜յ այն թշնամիներուն երբ անգամ մը սանդուղին ծայրին հասնինք։

Սրահին մէջ, ուր կը գտնուէին երկու եղբայրները, կային հին զէնքեր, կացիններ ևլն.։ Բիէա և Կոսթոն մէյմէկ կացին առնելով սրահին դրան վրայ խոյացին և 5 վայրկեան չանցած ինքզինքնին ազատ տեսնելով սանդուղէն վեր վազեցին։ Դժբաղդաբար սանդուղին վերի գլուխը հաստ փայտերով պատնէշուած էր թէև, սակայն փայտերուն մէջտեղ գտնուած բացուածքներէն կարելի էր դիւրութեամբ հրացան պարպել։

—Կոսթոն, գնա՛ բեր բեվոլվերները։

Պահ մը եւս երկու եղբայրները զինուած սանդուղին գլուխը կեցած էին, իւրաքանչիւրը վեց հոգւոյ կեանքին ապահովելով, [illegible] Լըհօ և երեք հաւատարիմ նաւաստիներու միջեւ տեղի ունեցած խօսակցութիւնը, և երբ Լըհօ բեվոլվերին ձայնը [illegible] բարկութեան [illegible], Ցա[illegible] այս լսեցին նաև մարմին մը ջուրը նետուելուն ձայնը։

Նոյն ատեն իրենց ազնուէն [illegible] մը անցաւ։ Աստամբ [illegible] էր։

—Հօ՛լա՛, գոչեց Բիէա ժխտատեալ։

Այսմամբ նաւաստին մօտեցաւ և հարցուց.

—Ի՞նչ կ'ուզէք այդ ծակին մէջ։

—Ազատութի՛ւն։

—Հա՛, հա՛, հա՛, գոչեց նաւաստին ծիծաղելով։

—Գնա ըսէ ձեր մեծին թէ, ըսաւ Բիէա անգանած, մինչև վերջը պիտի պաշտպանենք ինքզինքնիս և ողջ ձեռք չպիտի անցնինք։

—Շատ աղէկ, պատասխանեց նաւաստին և հեռացաւ։

Երկու եղբայրները կամրջակին վրայ նայուածք մը նետեցին և տեսան որ սանդուղին մօտէն անցնող ոևէ նաւաստի մեռած մարդ մը կարելի էր համարել, այնքան նշանառու էին իրենք։

Ցանկարծ բուռն փոթորիկ մը ծագեցաւ։ Հովի յորձանք մը յարձակեցաւ Նեպթունի վրայ, յառաջակողմի կայմին վրայ ինկաւ և բոլոր առագաստներով, կազմածներով գետին տապալեց զայն։

Վայրկեան մը ամէն ոք մոռցաւ ժխտատեալները։

—Կտրեցէ՛ք, կտրեցէք կայմը, հրամայեց Լըհօ։

Երկու նաւաստիները սանդուղին անզէններէն վազեցին կայմին մօտ երթալու համար, և միեւնոյն պահուն հրացանի երկու հարուածներ լսուեցան։ Երկու նաւաստիներ գլուխնին ջախջախուած անկեան գետին ինկան։

Կոսթոն պարպած էր իր բեվոլվերը։

Բիչ մը ատեն խոր լռութիւն մը տիրեց։ Նաւաստիները շուարած մնացեր էին։ Ցետոյ աղաղակներ և խուլ աղաղակներ լսուեցան։ Ցանկարծ ամէնն կոհակ մը խուժեց տախտակամածին վրայ։

—Կտրեցէք, ծովը նետեցէք, գոչեց նորէն Լըհօ։

Նաւաստիներուն մէկ մասը, որոնք անդին կը գտնուէին, խոյացաւ կտրած կայմին վրայ և գործադրեց հրամանը։ Իսկ միւս նաւաստիները անշարժ մնացին չհամարձակելով անցնիլ սանդուղամուտին առջեւէն, որովհետեւ բեվոլվերի փող մը դուրս ցցուած էր փայտերուն մէջէն։

Լըհօ գնաց իր ձեռքը գտնուած բովոլվերով երկու գնդակ պարպեց ժխտատեալներու կողմը. սակայն գնդակները փայտերուն մէջ մխուելով պարապը գացին,

(Շարունակելի)

Թարգմ. [illegible]